

BRASSÓI LAPOK

Szerkesztőség * Kiadóhivatal * Nyomda
BRASSÓ, KAPU-UCCA 64-66 SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFON-INTERURBAN: Szerkesztőség és kiadóhivatal 1-77 és 82 szám

XXXIV. évtolyam 192. szám

Főszerkesztő
SZELE BÉLA dr.

Péntek, 1928 augusztus hó 24

Még egy híres

emberünk van már, akinek nevét meg fogja örökíteni a történelem: Balan. A nagydisznói, porumbáki, feketehalmi gyilkos, aki csak úgy öli az embereket, mint a szakácsné a csirkéket. hidegen, könyörtelenül, hivatásszerűen. És a hogy beveszi magát az erdőbe, nemcsak csendőrök veszik körül, hanem egész legenda-kör is; csoda, hogy még füzetes kiadásban nem jelent meg az életrajza.

Ez a Balan, aki a hazai rablóvilág olimpiáján nemsokára világrekordot csinál, lefőzve a borostyánkoszorus Terentét, Tomescut, Nicolit, Blénest, s megannyi más kiváló alak-jait az utonállásnak, s mézárulásnak, szorosan odatartozik ahoz a körképhez, melyet az anar-chikus korrupcióval és panamákkal terhes közélet tár elénk, s melyre egy hamis jelsza-vakkal, válogatottan eszközökkel és cinikus fölénykedéssel manipuláló rendszer nyomta rá a bélyegét.

A Balánok, Terenték, Tomescuk és társaik tömege, amelyhez odatartozik természetesen a zsarolás, utonállás, rablás és indirekt ember-pusztítás ezer más fajtája és esete is, csak fertőzött légkörben támadhat és érvényesülhet, mint a hogy a penész, a bakterium is csak romlott levegőben tenyészik. Ami egyébként minden országban, a legcivilizáltabbakban is, gyakori, hogy gonosztevők embertársaik életé-re és vagyonára törnek, az nálunk bizonyos szabadalmazottság jellegű, azzal a tudattal, hogy nálunk sok minden szabad, még az is, mi egyáltalán nem szabad, a legfertelmesebb büntetés. Mint ahogy a mozik detektívdramái sok fiatal hajlékony lélekben ébresztik fel a ka-lándok és vétkező vállalkozások passzióját, a Balánokat is megejtí annak a rendszeres látvá-nya, hogy mi minden tiltott, káros és kárhoza-tos lehetséges, csak ügyesen, okosan kell csinál-ni. A disziplína és a mély erkölcsi felfogás hiányából táplálkoznak a Balánok ép úgy, mint a Monitorul Oficial és a dimbovicai petroleum-panamák hősei.

És maholnap annyian lesznek az utonál-lók, a rablógyilkosok, az állam és polgárság le-leplezett fosztogatói, hogy a börtönökből már nemcsak hogy egy-egy sétára, s kirándulásra ki lehet, de ki is kell majd engedni a foglyokat. A francia rojalisták egy lakomáján mondták XVIII. Lajos idején, hogy mindenkit, aki a forradalomban résztvett, fel kell akasztani. Va-laki erre megjegyezte: „Csak lassan, honnan vegyünk annyi hóhért és annyi kötelet?”

A hatóságoknak nincs módjukban, hogy ekkora tultermeléssel megküzdjenek. Ha egy Balán után egész zászlóaljat kell mozgósítani, hogy egész erdőket vegyenek körül, micsoda apparátus válik szükségessé a panamadzsungel felkutatására? És az üldözés és purifikálás munkája közben is mennyi újabb infekció tá-mad azok közt, akik a közrend és közérdek ne-vében kaptak mandátumot az eljárásra? Ez egy fatális körbe-körbe, amiből mindaddig nincs szabadulás, míg a bacillusok tenyésztőtelepét teljesen ki nem takarítják, mint Herkules an-nak idején az Augias-istállóját egy folyam be-árasztása által. Ez a folyam egy új erkölcsi és politikai rend inaugurálása. A becsület, mun-ka és törvényesség új korszaka. Az, amely nemcsak nem termel több Balánokat, de még az irmagját is kiirtja azoknak a mindenfajta rablóknak és gyilkosoknak, akik közéletünk árszármájában rejtőzködnek.

Valamennyi államra ki kell terjeszteni a kisebbségek védelmét

Az interparlamentáris unió tanácskozásai

Berlin. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az interparlamentáris unió kisebbségi bizottsági ülésén Studex elnök (Svájc) kijelentette, hogy

ha a békeszerződésekben lefektetett jogi el-veket igazságosan keresztülvihették volna, most a kisebbségi kérdés is sokkal jobban állna. Mindaddig céltalan a kisebbségi jogok tökéletesítésén dolgozni, míg az eddigi jog alkalmazása meg nem javul.

Az elmúlt konferencia elnöke, az olaszországi német Wilfau kijelentette, hogy

nem elég a kisebbségi jog eljárásának re-formjára szorítkozni, sokkal fontosabb a ki-sebbségi védelemnek valamennyi államra való kiterjesztése.

Ebben a kérdésben a legközelebbi ülésen határoz-nak és formába öntik a végleges állásfoglalást.

Lapedatu és Tatarescu kolozsvári tanácskozásai

Tizenhat profektus vett részt az értekezleten

Kolozsvár. (A Brassói Lapok tudósi-tójától.) A vármegyházán tegnap délután La-pedatu kultuszminiszter, Tatarescu belügyi államtitkár és tizenhat erdélyi prefektus rész-vétele mellett fontos tanácskozások voltak s melyeket a legnagyobb titokban tartottak meg. A tanácskozások tárgya az erdélyi csendőrség átszervezésének kérdése volt. Az értekezlet este hét órakor ért véget, utána a miniszterek és a vendégek Dan Parten ko-lozsmegyei prefektus vendégei voltak, majd a két miniszter elutazott Kolozsvárról.

A Brassói Lapok munkatársának sikerült Dan Parten prefektussal beszélgetést folytat-ni, aki a tanácskozásokról érdekes felvilágo-sításokat adott.

Dan Parten szerint a parlament őszi ülés-szakán törvényjavaslat kerül a ház asztalára, a csendőrség és a rendőrség egységesítéséről, továbbá a falusi őrségek újjászervezéséről. Ebben az ügyben folytattak eszmecserét a mi-niszterek a prefektusokkal és megbeszéltek a gyakorlati kivitel tervét is.

Aktiv miniszter egy utcai tumultus élén

Forradalmi jelenetek a brünni utcákon

Brünn. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az iparospárt utcai felvonulása alkalmával hatalmas bot-rány történt. A felvonulást Neumann közlekedés-ügyi miniszter vezette. Ahogy a menet vonult, a villa-moskocsi vezetője nem akart megállni, mire Neumann magából kikelve ordította:

Mint közlekedésügyi miniszter parancsolom, hogy a villamosközlekedést szüntessék meg.

A miniszter dühös hangú parancsa után a tö-meg

felborította a kocsit, a vezetőt megverte, az utasokat megfenyegette.

A miniszter utcai szónoklatában nyomorult csöcseléknek, lumpoknak, zsidó renegátoknak szidta a villamos társaság tagjait és a rendőröket.

A villamos társaság a miniszter inzultusa miatt a város képviselőtestületétől kér elégtételt.

Ausztria csatlakozása valójában már megtörtént

— mondotta Becker porosz kultuszminiszter egy francia újságírónak

Franciaország a csatlakozás után is bizhatik úgy Németországban, mint ahogyan eddig bizott

Páris. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az egyik francia lap berlini tudósítója beszél-getést folytatott Becker porosz kultuszminisz-terrel, az Anschluss-kérdésről. Az a felelet, a mit a francia lap munkatársa a német minisz-tertől kapott, a legélesebben rávilágít arra az álláspontra, amit Németország hivatalosan is vall Ausztria csatlakozása kérdésében.

— A csatlakozás valójában már meg is történt, — mondotta Becker miniszter. — Ami még hátra van, az csak formáság. Ausztria né-metnek vallja magát s

ha a csatlakozás törvényesen is meg-történik, az csupán a meglevő állapot megpecsételése lesz.

Kár emiatt a francia kormánynak aggód-nia, mivel éppen úgy bizhatik Németország-ban a csatlakozás után is, mint ahogyan most bizik. Németország és Franciaország, Nagy Károly hatalmas népei, teljesíteni fogják a rájuk várakozó hivatást és biztosítani fogják Európa békéjét.

nem váltott ki akkora megnyugvást, mint a milyen nyugodtan azt Becker tette. Páris ugyanis most sem bizik Németországban s így még kevésbé bizhatik akkor, ha Ausztriával megerősödve igyekszik biztosítani az európai békét. Franciaország is ezt szeretné ugyan, de azt a békét valahogyan a németek rovásá-ra képzei el.

Hétfőn írják alá a Kellog-paktumot

Páris. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Kellog pénteken érkezik Le Havreba és különvonaton uta-zik Párisba. Szombaton udvariassági látogatásokat tesz, délután pedig a paktum aláíróinak tiszteletére ebédet ad. A paktum aláírása hétfőn történik meg. Aznap este Briand ünnepi vacsorát ad, míg kedden Doumergue elnök ad dejeunert. Szerdán Kellog Cosgrave meghívására Dublinba utazik, onnan két nap múlva Londonba, szeptember 4-én pedig vissza Angliába.

Ördögös masinák a modern irodákban

★

Budapest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az emberek izgatottan figyelik a technikai kísérleteket a távolbalító készüléktől egészen a rakétaautóig, de ugyanakkor csendben óriási jelentőségű reformok történnek, amelyeket szintén a technika fejlődésének a javára írhatunk, noha a közönség nem tud róla. Sokkal nagyobb jelentőségűek, mint az első pillanatban gondolnók. Az irodai élet egész vérkeringését megváltoztatja ugyanis a gép. A nagy részvénytársaságok, bankok irodáiban már nemcsak az írógép kopogása hallatszik, hanem mindenféle titokzatos masinák berregnek, amelyek, ha nem is nyújtanak olyan izgalmas élményt, mint egy rakétaautó, mégis megbámulszónak érdekes perspektíváját mutatják a jövő irodai életének. Valamikor egy régi kedő, amikor szemrehányást tettek neki, hogy miért nem vezet könyvelőt, ezt felelte kedélyesen:

— Minek? Itt van ez a gyors skatulya. Ezzel leírom. Ami ezenkívül van az üzletben, az mind a vagyonom. Nem kell ekemről könyvelés, hogy ezt tudjam.

Azóta nagyon is megváltozott a helyzet, mert ma már tisztában vannak vele, hogy egy cég, irodának ugynevezett „megadminisztrálása” nemcsak a rendet jelenti, hanem jelentékeny üzleti hasznosítást. Budapesti különösen Szel Jenő, a Budapesti Kísérleti Hírelvezető, az irodai vezérigazgatója foglalkozik ezzel a kérdéssel, aki a legmodernebb gépeket állítja be irodájába. Felkerestük Szel vezérigazgatót és megkértük, hogy ismertesse velünk a technika előretörését az irodák életében, mire a következőket mondotta.

— Elsősorban ott van nagy jelentősége a gépek felállításának, ahol gyorsan, rugalmasan kell dolgozni az illető cégnek. Amelyik cég hamar át tudja tekinteni vagyonának, üzleti életének összes adatait, az adott alkalmakkor gyorsabban tud intézkedni. Ma már ott tartunk, a verseny parancsoló tempójánál fogva, hogy aki gyorsan szolgáltat adatokat az üzleti életben, az győz. Egy példával világítom meg. Van egy áruházam, melyben áruval például illatszert és bórdiszműárut. Akinek gyors áttekintése van, rájöhet, hogy ha például a bórdiszműáruba befektetett tőkémet egy évben csak kétszer forgatom meg, ellenben az illatszert befektetett pénz négyszer forog, akkor hiába van huszonöt százalék hasznom a bórdiszműáruban és öt százalék az illatszertben, mégis le fogom építeni a bórdiszműárut firtását és illatszertbe fogom fektetni a tőkémet. Ugyanígy tájékozódhatik a cég, amelynek sok oka és utazója van, mert az üzleti irodai adminisztrációja tökéletes. Valamikor előbb általános feljegyzéseket csináltak, ezeket bevezették a naplóba, az alapkönyvbe, majd a főkönyvbe és végül segédkönyvek seregébe, ami borzasztó munkát jelentett. Arra kellett tehát rákérdeznünk, hogy ugyanazokat az adatokat ne kelljen feljegyezni arányosor. Az első reform volt, mikor az alapkönyvet együtt vezették a főkönyvvel, majd rátértek az ugynevezett átiró rendszerre. A gépek útját azonban a szabadlaprendszer nyitotta meg, ami annyit jelentett, hogy nem kellett többet könyvelni, s így az egyes lapokat szabadon lehetett csoportosítani. Es lassan kialakult a könyvelőgép. Bámulszón előnyei vannak ennek, mert ez a gép nemcsak hogy megbízható és jól ad össze, nemcsak hogy nem téved, hanem egy gombnyomásra tájékoztat bennünket az egész vagyon-egyenlegről. Amit máskor talán órákon át kellett számolással összeadni, hogy az eredményhez hozzájussunk, most egy gombnyomásra megbízhatóan a rendelkezésünkre áll. Nincs szükség annyi könyvre, mert egy gombnyomással négy helyen is tesz bejegyzéseket. A modern bankban ma már van váltószámítógép is, nem számítva a különböző rendszerű számlálógépeket.

Megkérdeztük Szel Jenő vezérigazgatót, hogy vajon a gépek beállításának nincs-e meg az a hátránya, hogy ezáltal emberek veszítik el kenyereiket.

— Ez tévedés, — felelte Szel vezérigazgató, — mert a gépek beállítása révén az egyes cégek teljesítőképessége emelkedik, olcsóbban és több munkát tud végezni, ami lehetővé teszi a cég kereteinek a kihasználását s éppen az üzleti menet arányainak megváltoztatása által a személyzet szaporítását. Hogy csak egy példát mondjak, ha sok cég nem adminisztrálta volna el a vagyonát, úgy még ma is fennállana és így nem kellett volna elbocsátani az alkal-

mazzottak seregét. Elég, ha annyit mondom, hogy az én intézetem mindössze huszonnégy alkalmazottal dolgozik akkor, amikor egy olyan üzletágban dolgozik, amelyet mások nem tartottak rentabilisnak pedig mi nem kapunk semmiféle kedvezményt, minden támogatás nélkül dolgozunk.

Aztán megmutatta Szel Jenő vezérigazgató az irodákba elhelyezett „ördögös masinákat”, melyek hallatlan ügyességgel működnek, olyan gépek, amelyek nem ismerik ezt a mondást: tévedni emberi dolog. Az egyik tisztviselő éppen egy üzletfél számláját készíti a gépen, amikor erős csengés hallatszik.

— Ez a csengés azt jelzi, hogy az illető tartozik a banknak — mondja a vezérigazgató.

A román kormány ujságot vásárol Bécseben

A „Wiener Montags-Presse” a liberális pártnak csinál propagandát, az első oldalon Duca fényképét közli és ezért fizetett kommunikéket kap a román nemzeti banktól

(A Brassói Lapok bécsi szerkesztőségétől.) A román kormánynak már évek óta igen rossz sajtója van külföldön. A Bratianu-féle liberális párt ezért — ugylátszik — szükségesnek tartotta, hogy Bécsben sajtóorganumot vásároljon, amelynek segítségével ellensúlyozhatja a többi lapokban megjelenő kedvezőtlen híreket. A bécsi román követség egy néhány hét óta megjelenő hétfői ujságot, a „Wiener Montags-Presse”-t szerezte ki erre a célra. A Wiener Montag-Presse tekintélyes hirdetési megbízásokat kapott a bukaresti nemzeti banktól és legutolsó számában máris közöl egy fizetett kommuniké. Ugyanennek a számnak első oldalán Duca belügyminiszter fényképét közli a Wiener Montag-Presse és dicsőíti a román liberális pártot, amelyre a cikk szerint még nagy feladatok várnak Romániában. Ducát a cikk Románia jövő embereként aposztrofálja és

A gépek különböző színeket is mutatnak, ha valaki fekete lovacska ugrik fel, azt jelenti, hogy az illető ügyben perben áll a bank, a piros lovacska pedig annyit jelent, hogy fizetési felszólítást küldtek a félnek.

Ezután megmutatta a vezérigazgató találmányát, amely szabadalmazva is van. Ez egy olyan irodai technikai újítás, ami lehetővé teszi, hogy egy vizuális n. llyántartóban pikkelyszerűen behelyezhető cédulákkal az egy és ugyanazon napon lejáró váltókat tarthatják nyilván anélkül, hogy mindenféle komplikált más nyilvántartásra lenne szükség.

Bucszáskor hangoztatja még egyszer Szel vezérigazgató, hogy a gépek beözönlése az irodákba nem veszélyezteteti az alkalmazottak kenyerét.

valóságos dicsőimnusz zeng róla. Közli életrajzát és megállapítja, hogy Duca demokrata, aki egész életében csakis a népért dolgozott, noha arisztokrata családból származik.

A Bratianu-kormánynak tehát immár sajtóorganuma van Bécsben és amint a Brassói Lapok bécsi szerkesztősége értesül, a berlini román követség is tárgyalásokat folytat különböző kisebb lapokkal finanszírozás és ennek ellenszolgáltatásként propaganda-cikkek közlése céljából. A bécsi tranzakció azonban aligha fog a román kormány részére gyakorlati haszonnal járni. A Wiener Montag-Presse ugyanis jóformán a nyilvánosság kizárásával jelenik meg. Ettől eltekintve azonban, az első propaganda-cikk annyira magán viseli a fizetett jellegét, hogy diplomáciai és gazdasági körökben komoly hatása nem lehetett.

Mentsük meg a bukaresti magyarokat

Bukarestben nem lehet magyar könyvet kapni — Bezárják az egyetlen magyar kölcsönkönyvtárat

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Néhány hónappal ezelőtt egy magyar kölcsönkönyvtár alakult Bukarestben. A könyvtár tulajdonosa több mint másfélmillió lej költséggel összeválogatta a klasszikus és modern írók könyveit és úgy okoskodott hogy egy olyan városban, ahol legalább százezer magyar él, biztosan nagyszerűen fog menni a kölcsönkönyvtára. A magyar könyv ugyanis nagyon drága és ha a bukaresti magyarok meghallják, hogy három lejért magyar könyvet olvashatnak, biztosan ezrével fognak jelentkezni. Így számított szegény Damján, a bukaresti magyar könyvtár tulajdonosa és — súlyosan csalatkozott a számításában.

A magyar könyvtár alig néhány hónapos működése után a napokban megszűnik.

A bukaresti magyarnak nem kell a könyv. Nem akadt a bukaresti százezernyi magyar között ötven olyan, aki beiratkozott volna a könyvtárba, aki szükségét érezte volna annak, hogy néha egy-egy magyar könyvet olvasson.

A magyar osztályban csak az egyiptomi álmokönyv és szerelmi levelező kapható

Végig jártuk a legnagyobb bukaresti könyvkereskedéseket és magyar könyveket kerestünk. A Calea Victoriei levő legnagyobb könyvkereskedésben, ahol külön német, angol és francia osztály van, egyáltalában nem tartanak magyar könyvet. Egy másik nagy könyvkereskedésben, ahol valami magyar olvasnivalót kértünk, hosszú keresgélés után maga a cégfőnök hozott elénk két könyvet.

— Csak véletlen, hogy ez a két magyar könyv nálunk van, — mondotta a főnök, — mert nem tartunk magyar könyvet. Rendelésre

hoztuk ezt a könyvet, de az illető nem jött el érte.

Az egyik könyv egy egyiptomi álmoskönyv volt és a másik egy szerelmi levelező.

— Csak nagy ritkán keresnek nálunk magyar könyveket, — mondta a cégfőnök, — és többnyire az átutazó idegenek, nem fizetődik ki a magyar könyv tartása, mert nincsenek állandó vevőink.

Hasonlóképpen jártunk a többi nagy könyvkereskedésekben is. Volt egy olyan üzlet, ahol egy magyar szakácskönyvet tettek le elé, és hosszú keresgélés után egy budapesti címjegyzék került elő valamelyik pult mélyéről. A bukaresti könyvkereskedésekben nem tartanak magyar könyvet, mert a bukaresti magyaroknak nem kell magyar könyv.

Okok és okozatok.

Mi lehet az oka annak, hogy a százezernyi magyar tömeg, mely itt él Bukarestben, nem olvas magyar könyvet. Nem sokáig kell gondolkoznunk, hogy rájövünk e probléma megfijtésére. Tizenkét évvel ezelőtt bezárták Bukarestben a magyar iskolákat és az a hat éves magyar fiú, aki tizenkét évvel ezelőtt iskolába került volna, ma tizenhét éves. És ez a tizenhét éves fiatalember magyar iskola nélkül nőtt fel. Nem volt alkalma arra, hogy megszeresse a magyar betűt, a magyar könyvet. És a többiek, akik ma huszonhárom-huszonöt évesek és akik a háború előtt csak három-négy évig jártak a magyar iskolába, ugyancsak helyzetben vannak. Vannak olyanok, akik valami ösztönös ragaszkodással még megvesznek egy-egy magyar ujságot, de könyvre, magyar könyvre, nincs szükségük. Azok, akik a bukaresti magyarokat megfigyelik, fájdalmas szívvél állapíthatják meg, hogy már elérkezett a tizenkettő óra, amikor még meg lehet menteni a bukaresti magyarok százezres tömegét. Az a tizenkét év, mely idő alatt magyar iskola nélkül nőtt fel a bukaresti magyar ifjúság, már is kitorúlhatetlen nyomokat hagyott az itteni magyarok lelkén. Ma ott tartunk, hogy a bukaresti magyaroknak nincs szükségük magyar könyvre.

Iskolát kell adni nekik

ahol újra megtanulják a magyar kultúra szeretetét és a magyar kultúra lesz az a kapocs, amely ez elszármazott magyarokat elszakítottan láncokkal Erdélyhez fogja fűzni.

MÉG NEHÁNY NAPIG!

Mielőtt üzletünket átépítés miatt bezárjuk, az összes

őszi és téli árut nagy árengedménnyel adjuk!!

ASCHER TESTVÉREK BRASOV, KAPU-UTCA 5.

Két év óta tussolták a kereskedelmi minisztériumban a négy és fél milliárdos petroleum-panamát

Hogyan sikerült a nagy panamát olyan sokáig titkolni?

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Alig néhány nappal ezelőtt temették el Petrescu Cozma vizsgálóbíró, aki már két évvel ezelőtt terjedelmes jelentésben leleplezte a petroleum-panama hőseit. Petrescu Cozma vizsgálóbíró tragikus sorsa ismeretes. A puritán vizsgálóbírót elmebajosnak deklarálták és ott is halt meg a Vacaresti fegyház mellett lévő elmekórházban. A kereskedelmi minisztériumban tehát már két évvel ezelőtt nyomára jöhetett volna a széditő aranyu panamának. E két év alatt az államtól eltulajdonított petroleum-kutak újabb száz és száz milliókat jövedelmeztek és e százmilliókat természetesen szintén a panama hősei vágták zsebre. Ki akadályozta meg azt, hogy már két év előtt elvehessék büntetésüket a panama résztvevői?

Hogyan titkolták olyan sokáig?

A nemzeti parasztpárt hivatalos lapjának mai száma választ ad arra a kérdésre, hogy mily módon sikerült e panamát két évig titokban tartani. Két évvel ezelőtt, alig néhány héttel azután, hogy a tragikus sorsu vizsgálóbíró megírta azt a feljelentését, mely őt az elmekórházba juttatta, a kereskedelmi minisztérium egyik mérnöke, Ghiorgiu Adrián néhány ismerőse előtt említést tett arról, hogy a petroleum-földek igazolása körül nagy szabálytalanságok történtek. Néhány nappal később Ghiorgiu mérnök a minisztérium fegyelmi bizottsága elé került és felfüggesztették az állásától. A felfüggesztés oka az volt, hogy tiszteletlenül viselkedett a bányai ügyek vezérigazgatójával. A harmadik áldozat Lazeanu mérnök volt, aki Petrescu Cozma vizsgálóbíró kérdésére mindent elmondott, amit tudott arról, hogy az állami petroleum-kutak hogyan kerültek idegen kézbe. Lazeanu mérnök néhány nap múlva megkapta az áthelyezését Nagybanára az ottani aranybányához. És az áthelyezési dekrétum megemlítette, hogy az áthelyezés azért vált szükségessé, mivel Lazeanu mérnök specialista az aranybányászatról. A mérnök ezzel szemben kora ifjúságától kezdve mindig petroleum-telepen élt és akkor látott életében először aranybányát, amikor az áthelyezés következtében Nagybanára volt kénytelen költözni.

Amikor a kereskedelmi minisztérium tisztviselői látták, hogy bolondokháza felfüggesztés és áthelyezés vár mindazokra, akik a damboviái petroleum-földekről valamit is tudnak, természetesen óvakodtak még csak a saájukon is kiejteni a Dambovița nevet. És az aki nem volt elég elővigyázatos, hamaorsan követte az előbb említett tisztviselők sorsát. Antoniu ügyvéd, aki szintén a kereskedelmi minisztérium tisztviselője volt, egy szép napon megkapta az elbocsátását, kétségen kívül azért, mivel szintén sokat tudott a petroleum botrányról. Ugyanigy járt egy Matescu nevű hivatalnok, aki ugyan elég óvatos volt és ugyanigy mint a többi hivatalnok, mélyen hallgatott a botrányról, azonban ugy látszik, mégsem bíztak benne és mennie kellett.

A földmivelésügyi minisztériumban is tudott a panamáról.

A Dreptatea, mely a kereskedelmi minisztérium címére adressálja e súlyos vádat, egy másik cikkben arról ír, hogy nemcsak a kereskedelmi, hanem a földmivelésügyi minisztériumban is tudomással bírtak arról, hogy milliárdokat lopnak el az államtól. Két évvel ezelőtt, amikor Petrescu Cozma

vizsgálóbíró leleplező jelentését megkapták, a földmivelésügyi minisztériumban Simionescu igazgatót megbízták, hogy utazzon ki a petroleum-földekre és a vizsgálóbíróval együtt tartson ott vizsgálatot. De a petroleum-panama hősei már jóelőre értesülve voltak e meginduló vizsgálatról és amikor Simionescu igazgató megérkezett, felmutattak neki egy táviratot, melyben a földmivelésügyi minisztérium visszavonja a vizsgálatra adott megbízást. Simionescu igazgató örömeiben majdnem táncolni kezdett:

— Hála az Istennek, hogy nem kell vizsgálatot tartanom, — mondta a földmivelésügyi minisztérium igazgatója — nekem gyermekeim vannak és az én koromban már nem szívesen helyeztettem át magát az ember Erdélybe vagy Basszarábia valamely elhagyott zugába.

Es a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja egyik bizonyítékot a másik után sorakoztatja fel, hogy ugy a kereskedelmi, mint a földmivelésügyi minisztériumban már évek óta tudtak e botrányról és ennek dacára megtették mindent, hogy a panama ne derüljön ki. A Dreptatea cikkeiből kétségtelenül kiderül, hogy az utolsó évtizedek legnagyobb panamájáról van szó, egy bünszövetkezet ráette a kezét az állam milliárdos vagyonára, hiuntársaik ott ültek a különböző minisztériumokban és vigyáztak arra, hogy illetéktelenek semmit se tudjanak meg üzelveikről. És hogy az olvasóink elképzelése teljes legyen, megem-

litjük azt, hogy Brezeanu nemzeti-parasztpárti képviselő egyenesen a kamara elnökségét is megvádolja azzal, hogy tudtak a panamáról. Brezeanu képviselő egy nyílt levélben a következőket írta:

— A kamara elnökségében is voltak olyan személyek, akik érdekelve voltak e petroleum-ügyben és ezek lehetővé tették azt, hogy az Eldorado petroleum-társaság (melynek vezetősége szintén a vádlottak padján van ma) koncessziókat kaphasson bizonyos petroleum-kutakra és az arról szóló törvényeket a parlamenti szünet előtt az utolsó éjszakai ülésen a kamarával megszavaztatták, anélkül, hogy a törvényeket az előírás szerint kinyomatták és szétosztották volna a képviselők között.

A Capsa előtt...

A Capsa előtt egy liberális képviselő mosolyogva mondta a hallgatónak:

— Ne legyenek kérem oly naivak, csak nem képzelik el azt, hogy ez a panama a kormány tudta nélkül robbant ki. Bratianu Vintila még elutazása előtt adta ki a parancsot, hogy ezt a petroleum-fekélyt ki kell metszeni a liberális párt testéről. És mi volt a célja ezzel a miniszterelnöknek? Bebizonyítani az országnak, hogy a liberálisok azok, akik üldözik a panamát. Mindig hivatkoznak majd arra, hogy leleplezték ezt az ügyet. Dacára annak, hogy liberális képviselők is bele voltak keverve a botrányba.

Lehetséges, hogy Bratianu Vintila tényleg ezzel a céllal indította el a lavinát, azonban nekünk a palackba zárt szellem meséje jut eszünkbe. A varázsló kíváncsi famulusa felnyitotta a palackot, melybe a szellem volt zárva, de az akkorára megnőtt, hogy a felhőkig ért.

A bukaresti törvényszék helybenhagyta a panamisták letartóztatását

„A parlament tagjainak 75 százalékát le kell tartóztatni”

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A bukaresti törvényszék tegnap befogadta a Dambovița-panama ügyében letartóztatott hét fővádlott konfirmációs tárgyalását és ennek eredményeképpen az összes letartóztatásokat helybenhagyta.

A tárgyalásnak minden kétséget kizárólag igen szenzációs részletei voltak, de miután a kihallgatások javarészt zárt ajtók mögött folytak le, a nyilvánosság elé alig került valami az elhangzott leleplezésekből. A tegnapi tárgyalás nyílt részén Tolea és Irimescu-Candesti képviselők hangsúlyozták, hogy ha őket azzal vádolják, hogy visszaéltek képviselői tisztjukkal összeférhetetlen cselekményekre ragadtatták magukat, akkor

ezen az alapon a kamara háromnegyed részét börtönbe kellene vetni.

Egyébként beható nyomozás indult meg a prahovai panama ügyében is, mely ismeretesen még sokkal nagyobb méretű, mint a damboviái visszaélés. A földmivelésügyi minisztérium igen sok szakértőt küldött ki a helyszínre és a Curentul híradása szerint igen sok szenzációs letartóztatás várható.

Jugoszlávia kiküldöttei nem képviselhetik Horvátországot a berlini interparlamentáris konferencián

Egy távirat, amely új kanócot gyújt az ellentétek kiérlésére — Elhatározó jelentőségű döntésre készül a horvát koalíció a laibachi gyűlésen

Zágráb. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A belgrádi politikai körök nagy idegességgel tárgyalják a horvát parasztpárt legutóbbi elhatározó jelentőségű lépését, amely az ellentétek fokozott kiérlését célozza. A horvát parasztpárt vezetősége ugyanis táviratot menesztett a Berlinben üléső interparlamentáris Unió elnökségéhez és

tiltakozott az ellen, hogy a Jugoszláviából kiküldött képviselőket Horvátország delegátusainak is tekintsék.

A párt leszögezte, hogy a belgrádi csonka parlament semmiképpen sem képviselheti a horvátokat, legfeljebb a szerbeket.

A távirat, amely immár egy külföldi fórum előtt is nyíltá teszi a horvát szakadást, hatalmas elkeseredést okozott Belgrádban. A kormány tagjai közül többen hazaárulást emlegetnek a szerb sajtó sürgős megtorlásokat követel. Csak Korosec kormányelnök és belügyminiszter higgadt és óvatos. Jól tudja, hogy minden megtorló intézkedés csak sietteti a nem kedves kifejlését és azért más úton akarja megingatni a horvát pártok, illetve a koalíció tekintélyét.

A belgrádi lapok nagy politikai szenzációként találják fel, hogy a horvát koalíció, amely tegnap a harcot Belgrádnak, súlyos bomlási folyamat előtt áll. A belgrádi források azt továbbítják a külföld felé, hogy a demokráta Popovics politikai lapjának, a Pravdanak állásfoglalása és a parasztpárt legutóbbi lépése nem fedik a koalíció leszögezett ál-

laspontját. Nyilvánvaló, ebből, — állapítja meg Belgrád, — hogy a demokraták és a parasztpártiak utja szétvált, ami a bomlás legbiztosabb jele.

A horvát lapok ezzel ellentétben gunyosan írják, hogy Belgrád optimizmusa indokolatlan. A szerbek sohasem érthetik meg a horvátokat, mert nem érthetik utól a horvátok kulturálisan. Hogy semmiféle bomlási folyamatról nincs szó, azt bizonyítja az is, hogy a koalíció csütörtökön Laibachban ülést fog tartani, amely teljesen nyugodt lefolyásnak ígérkezik, de hozhat olyan egyöntetű határozatokat, amelynek hallatára el fognak hűlni a szerb politikusok. Egyébként Pribicevics legutóbbi nyilatkozatából világosan kitűnik, hogy nincs semmi elvi ellentét a koalíció tagjai között.

A tény az, hogy a koalíció napról-napra erősödik. Nagy feltűnést keltett mindenütt, hogy az egyik exponált szerb képviselő, Milics Ivo kilépett a pártjából és belépett a demokraták közé, mert nem tűrhette a kormány eljárását a horvátokkal szemben.

Szerdán egész Horvátországban ünnepélyes rekviem lesz Radics lelki üdvéért. A gyászmisét Zágrábban Bauer Antal dr. érsek tartja. Tíz órakor minden horvát üzemben és gyárban tíz percig megáll a munka. Megszerint az ünnepélyes tíz perc előreveti árnyéka a vonatok is. A zágrábi politikusok szerint ez ünnepélyes tíz perc, előreveti árnyékát arra a határozatra is, amit másnap hoz a koalíció a laibachi gyűlésen.

ASTRA APOLLO
MOZGO

Ma szerdán fut utóljára a leggigantikusabb film-remek ami eddigelő mozi vásznon lepergett:

Metropolis
(Az örök város)

A főszerepben: BRIGITA HELM.

Csütörtök, pénteken műsor torlódás miatt szintén csak két nap

„Férfi a nyeregben”

lesz vetítve. A főszerepben: VEREBES ERNŐ. A film egyike a legértékesebb filmeknek, felhívjuk reá a közönség figyelmét. A film csodálatos Pesten és Mezőhegyesen játszódik le.

Jön: „A Pappenheimi herceg”
Werner Fütterer a főszerepben

Erzsike — a milliókkal

Ujabb körtánc a Juhos-vagyon körül — Mateescu brassói prefektus verte vissza a rohamot

Brassó. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Erzsikének nagy nyitott gyermekszemei vannak. Erzsike olyan kedves és olyan egyszerű, mint a többi sokezer kis Erzsike. És ráadásul tizenéves. És a tizenéves Erzsike, bár olyan mint a más tizenéves Erzsike, mégis sűrűn foglalkoztatja a különböző hatóságokat. De nemcsak a hatóságok tördölnék annyit a kedves kis Erzsikével, hanem az újságok is. Az újságírók már annyiszor és annyit foglalkoztak az Erzsikével, hogy méltán megirigyelhetné bármelyik primadonna. Hogy miért irtak annyit a tizenéves kisleányról? Ha véletlenül Kovács, Fekete, vagy Nagy Erzsikének hívnák, a kutyák sem törődne vele, de mert annak idején Juhos Erzsike néven könyveket el, mint akinek papája és kir. kamarás, azonkívül a leghíresebb temesi nábob... tehát érthető, az egész. Mert amint megtudjuk, a méltóságos papának és mamának egyetlen gyermeke az Erzsike, aki így szoros összefüggésben van a milliókkal.

Amíg a méltóságos kamarás ur élt, a kis Erzsike is élte a dús, gazdag méltóságos kisasszonykák kiváltságos életét. De hamar apa nélkül maradt a kisleány, s mikor a vaskezi jószág nagyapja is lehunyta szemét, a két gyámoltalan teremtes, az anya és kisleánya ott álltak támasz és hozzáértés nélkül, a mérhetetlen gazdagsággal. Érthető, hogy valakinek egyszer csak eszébe jutott: A Juhos vagyon most már könnyen hozzáférhető. És megindult az indus-körtánc, egyik a másik után lopakodott melegezni a Juhos-vagyon lángjai köré s itt is, ott is hullottak a paraszak, milliók, jobbra és balra. Ekkor kezdtek foglalkozni a hatóságok és újságok Erzsikével és édesanyjával. Mindenki lélekmentőnek tolta fel magát, de amint utólag kiderült, nem altruizmusból indult ez a lélekmentő akció, hanem, hogy mint az éhes piócák, duzzadtra szivják magukat a prédára dobott milliókból. És a kis Erzsike édesanyjával együtt gyakran éhezett az apai kastélyban s a méltóságos asszony kézimunkázott — pénzért, mert a lélekmentők a karácsonyfát és az apró ünnepi ajándékokat megtagadták attól a gyermektől, akinek megmentőjeül tolvaj fel magukat, saját önző céljaikat szolgálták.

Sok hajsza és szenvedés után már úgy látszott, hogy éljenek a pénzéhes szenvedélyek, a körtánc megszűnik a szétmarcangolt milliók körül. A brassói prefektus, Mateescu lett a gyermek gyámja és így a brassói árvaszék lett illetékes a kis árva ügyében.

Nemrég azonban a temesvári árvaszékhez egy kérvényt adtak be, amelyet Erzsike egy közeli rokona irt alá és ebben a legképtelenebb rágalmakat szórva a gyermek-lányra és édesanyjára, felhívja az árvaszéket, hogy a gyermeket neveltetés céljából adja át neki. Nem volt nehéz megállapítani, hogy itt sem a rokon és felebarát szeretet volt az indítók. Kapzsi emberek birták rá arra Erzsike hozzátartozóját, — aki aggkora miatt nem is lehet felelős, hogy a gyermeket szerezzé magához. És így természetesen a milliókat is. Mert mint ahogy megírtuk, Erzsike és a milliók szorosan együvé tartoznak.

A temesvári árvaszék a beadványt áttette az egvedül illetékes brassói árvaszékhez, amely — miután Mateescu prefektus, Erzsike gyámja megállapította, hogy az abban foglalt vádak valótlanok, — visszautasította a kérelmet, azzal, hogy a gyermek továbbra is anyja fennhatósága alatt marad.

Tehát a modern kincskeresők rohamát sikerült visszavernie, a brassói prefektusnak.

És Erzsike, aki nagy csodálkozó gyermekszemekkel jár a világba, nem is sejtve talán.

S. BERGER lükkörgyár

Argu-Mures, Str. Moril No. 32

Szállít mindenféle lükkört.
Változtatja hibás lükkörök
javítását és újra
foncsorozását.

2791

Halló

Erdélyiek Bukarestben!

Grand Restaurant: Caffe Parcul Oteteseanu

Bucarest, Str. Matei Mio (Festiv National Melett).

Tulajdonos:

BOHM BANDI és Társa

Transilvanián élt r.m. Pontos és gyors kiszolgálás.

Erdélyi falborok.

Esténként Halász Lajos hírneves erdélyi

9352 cigányprimás és zenekara hangversenyez.

Halló

Minden lépését örvény és mélységek várják, hogy nem az ő tiszta gyermekszívének akarják elrengeníteni anyjától, hanem a milliókra éhesek, amely mint egy láthatatlan, ragyogó arany uszály fonódik kurta szoknyáskájára.

Talán a Juhos-vagyon rémregényének ez volt a záró akkordja. Ahol az utolsó fejezetben az üldözött dús, gazdag kis örökösöt évekre nevelőintézetbe viszik, hogy senki ne káprázzon el többé millióitól.

És mint a harsogó bucsúének, felzúgnak majd a százas erdők kidöntött fái:

— Azért kell meghalnunk, hogy megmentsük gazdánk becsületét. Hogy a milliókat, amiket szeretetről károgó kapzsi emberhollók szétéptek és és mohó csőrükkel, vérrükkel és testünkkel pótoljuk.

A kitermelt erdőből rendezik ugyanis azt a körülbelül tizenöt milliós hiányt, amit a lélekmentők nagy jelszavakkal elraboltak a Juhos-árvától.

Somlyói Eller Gizella.

Az amerikai városok zászlókat küldtek Budapestnek

A magyar főváros diszközgyűlést tartott az amerikai magyarok tiszteletére

Budapest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kormányzó fogadása előtt az amerikai magyarok tiszteletére Budapest székesfőváros a városháza közgyűlési termében diszközgyűlést tartott. A vendég magyarokat Ripka Ferenc főpolgármester köszöntötte, kérve, hogy vigyék el a látottak és hallottak hírét a tengerentúlra. A beszédre Cserna Endre, a clevelandi Szabadság szerkesztője válaszolt. Mélyen megható, gyomrába, a fogadtatás, érezzük, hogy anyánkhoz térünk haza. Számos amerikai város polgármestere is el akart jönni Magyarországra, de a választási harcok miatt lehetetlen. Elküldték azonban a polgármesterek tiszteletük jeléül városaik zászlóit.

Ezután sorban felolvassák az egyes polgármesterek leveleit, és egymásután átnyújtják Cleveland, Pittsburg, Buffalo, Acron, Johnstone városok zászlóit, melyeket lendületes beszéd kíséretében Lohmayer Jenő h. polgármester vett át.

Nyáron a fehérnemű fontosabb az öltönytől!

Ezért nyáron csakis kifogástalan minőségű és szabású fehérneműt hordhat!

Gondos, mérték szerinti munkát szállít

JULIUS NEDOMA

műhelye.

Majd Horthy kormányzó fogadta az amerikai magyarokat, és hozzájuk ezeket a zászlókat intézte:

Örülök, hogy találkozhatom azokkal, akik oly messziről ellátogattak egykori hazájukba, hogy régi emlékeket ujjítsanak fel. Különösen jólesik ez a mai időben, mert most a sorstól sújtott és létéért nehezen küzdő nemzet éri a távolból felébredő véri ragaszkodást. Mint a hatalmas és szabad Amerika polgárai tartották meg e ragaszkodást és szerezenek elismerését a magyarságnak. Most új hazájuk, mely a hatalomnak gazdagságnak és megelégedettségnek a tetőpontján áll, nemes kezdeményezéssel felhívja az emberiséget, hogy éljen békében, tüzenjen hadat a háborúnak. De hát ki nem kívánna békét? Ki nem akarna biztonságban élni és dolgozni gyermekei jövőjéért?

Kérem, hogy vigyék el üdvözlétemet a tengeren túlra az egész amerikai magyarságnak.

Nyoma veszett a gyulafehérvári kongresszusról készült filmfelvételnek

A liberálisok élet-halálra menő hajszát indítottak, hogy a „kompromittáló” dokumentumot kézrekeríthessék

Kolozsvár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Még élénk emlékezetben van az a világraszórló nagygyűlés, amelyet a nemzeti parasztpárt tartott ez évi május 6-án Gyulafehérváron. A gyulafehérvári kongresszus különös érdekességei epilógusa az volt, hogy a kormány minden eszközt felhasznált arra, hogy a kongresszus jelentőségét letompítsa.

Igy indult meg annak idején az a vita is, mely a résztvevők száma körül folyt. A nemzeti parasztpártiak ugyanis azt hangoztatták, hogy a gyulafehérvári néptömeg száma meghaladta a 250 ezer főt, míg a féltékeny kormánypártiak tüzzel-vassal azt próbálták igazolni, hogy a gyulafehérvári népgyűlésen még ötvenezer ellenzéki hívó sem vett részt.

A számarányról szóló vita később félbemaradt, mert újabb események torlódtak a gyulafehérvári probléma homlokterébe. A kérdés azonban nem aludt el, mert az óvatossá ellenzékiek számítása az esetleges hazudozásokra, a gyulafehérvári kongresszus egész lefolyásáról részletes filmfelvételeket készített, hogy egykoron majd látható eszközökkel is igazolhassák a nagyarányú méreteket, a melynek keretein belül az ellenzék tüntető kongresszusa lefolyt.

A kongresszusi filmfelvétel annak idején el is készült a maga rendje s módja szerint, az érdekesnek ígérkező filmet azonban mindeideig sehol sem vetítették, holott propaganda szempontból nagyszerűen fel lehetett volna azt használni. A vetítés elmaradásának mint értesülünk, olyan magyarázata van, a melynek eseményszálai a többször ismertett politikai kulisszák mögött húzódnak meg. A gyulafehérvári filmnek — mint azt a nemzeti parasztpárt hivatalos kolozsvári centrumában hangoztatják, — egyszerűen nyomavetett. A párt több kópiát is készített a fel-

vételről, a liberális kormány azonban valóságos élet-halál hajszát folytatott a film megkerítéséért. Az egyik bukaresti újságíró leterítetése is ezzel a bukaresti állotti kapcsolatban, mert a kormány azt hitte, hogy a film eredetijét magánál rejtette el.

Ertesülésünk szerint az érdekelt ellenzéki politikusok még egy intervenciót fognak eszközölni a kormánytól a film aprotálása érdekében és amennyiben megint visszautasításra találunk, akkor teljes egészében leleplezik a gyulafehérvári film kálváriáját.

A görögországi választások

Athén. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A legutolsó jelentések szerint a választások számaránya a következő: megválasztottak 228 venizelistát, 15 rojalistát, 3 kafanderistát, egy pangalistát és három függetlent.

Huyman's szocialista minisztert meg akarták lincselni, mert nem állt fel a himnuszra

Ostende. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Hatalmas botrány tört ki az itteni gyögyfürdőben Saljapin hangversenye alatt. A koncerten több miniszter jelen volt, köztük Huyman's szocialista is, aki a belga himnusz zenéjére állítólag nem állt fel. Erre olyan hangos zsidó és zugás tört ki, hogy a himnuszot abbahagyta a szocialista miniszter, majd nem meglepetéssel. Később lecsillapodott a láma és Saljapin elkezdte a hangversenyt. Előadás után a nagyszámu rendőrség csak nagynehezen tudta megvédeni a minisztert, a kinek feleségét és leányát fékevesztett asszonyok többször inzultálták.

A feketehalmi tömeggyilkosság az utóbbi évek legvadabb vérengzése volt

Balan az áldozatok agyonlövése után szétroncsolta a holttesteket — Kolf fürdőtulajdonos holttestéből 12 golyót szedtek ki

500 tüzer, csendőr és gyalogos katona üldözi a haramiát

Brassó. A feketehalmi Carmen Sylva fürdő terraszán ma délelőtt még ott feküdtek Balannak, a tömeggyilkos banditának áldozatai. Az asztal alatt egyik oldalon Kolf, a fürdő tulajdonosa, középen Volbert tanító, a másik oldalon pedig Zeifert pénztáros, aki halottaiiban groteszk görcsősséggel szorítja ujjai között a véres kártyalapokat.

Aki végignézi ezen a tragikus képen, szinte el sem hiszi, hogy emberi kéztől származik ez a vadállati pusztítás.

A falak, székek s az asztal vércsomók-kal és agyvelődarabokkal van tele.

Kolf bérő testében 12 fegyvergolyót talált a hivatalos orvosi vizsgálat, de a feldühödött banditának kevés volt az, hogy szitává lötte a szerencsétlen embert és a már kétségtelenül bekövetkezett halál után előrántotta hatalmas vadászését is, melyekkel

a szó szoros értelmében felszabdalta a fürdőtulajdonos holttestét.

Először áldozatának szívébe vágta bele a kést és széles barázdát hasított a mellén, majd egy erős vágással megnyitotta a gyomrot és keresztülzakította az összes beleket.

A legborzalmasabb látványt azonban Volbert tanító hullája szolgáltatja. Ismeretes, hogy Volbert sebesülten revolvért rántott elő és a banditára lőtt, akinek azonban csak kezét sikerült megsebesítenie. Balan erre vadászpuskájával közvetlen közelből föbelőtte Volbertet, akinek koponyáját a golyó tökéletesen szétroncsolta.

A koponya felső része teljesen levált s a csontok ezer darabra zúzódva, szerteperültek a terráson. Az agyvelő véres tömegben fekszik a kettészakadt fej mellett a kőcsozákon.

Az épen maradt orcákon látszik, hogy a gyilkos

egy kemény tárggyal, valószínűleg a puskatussal utólag még összeverte áldozatát, akinek felszíne kifolyt. A hatóságok azonnal megállapították, hogy

ilyen hatalmas roncsolást csakis dum-dum golyóval lehet elérni.

A tanítót ezenkívül még négy lövés érte, melyek közül az egyik a hátán ment be és a szívéig jött ki, míg a másik a gyomrát szaggatta keresztül.

A harmadik áldozat, Seifert pénztáros, a kit villámszerűen érhetett a halál, féloldalt fekszik, az asztal lábainál. Ő volt még a legszerencsésebb, mert valószínű, hogy már az első lövés végzett vele. A golyó a lapockánál hatolt be és éppen a szívéig jött ki: még mielőtt hallhatta volna, hogy lövés dördült el, már halott volt. Mereven ült tovább az asztalnál és szorongatta kezét között a kártyát. Pár perc múlva a bandita óvatosan megközelítette és puskatussal hozzáütött, hogy lássa, él-e még? A pénztáros holtteste ekkor lefordult a székről és tompa zajjal végigzuhan a padlóra, de a megmerevült ujjak a kártyalapokat még ekkor sem engedték el. Balan egy pillanatra hátraátorodott, majd erőt vett magán és a holttesthez lépett, melyet puskatussal megpiszkált, majd

csizmájával megrugdosta a fejet, hogy bizonyosságot szerezzen arról, hogy a pénztáros valóban nem szimulál-e.

Egyébként a terraszt a hatóságok emberei veszik körül. A fürdőépület körül hangosan zokognak a szerencsétlen áldozatok kétségbeesett visszamaradottai. Katonai és csendőrcsapatok marsolnak az egyébként csendes községen keresztül, mely most, a drámai vérengzés után, szinte a hadiállapot képét mutatja.

megállapították, hogy a bandita elkerülte a majort. Megkezdődött az üldözés.

A falusiak körülállják a kisleányt, s rémült figyelemmel hallgatják előadását. Sokan azt mondják, hogy a bandita visszafordult és a feketehalom községben van elrejtőzve. Mindenki iszonyattal gondol az eshetőségekre.

Rövidesen fegyvereket osztogatnak szét a lakosság között, akik közül sokan a katonasághoz csatlakoznak, hogy résztvegyenek a haramia üldözésében.

Mit mondanak az özvegyek?

A gyilkosság idejében, mint megtörtént, Kolfné és Volbertné a fürdőépületben tartózkodtak. — Sokak előtt csodálatosnak tetszett, hogy az asszonyok, akiknek a lövéseket és a dulakodás zaját kellett hallaniuk, a vérengzés alatt a belső szobákban maradtak. A kétségbeesett nők most következőképpen adják elő a történeteket:

— A tömeggyilkosság ugyyszólván pillanatok alatt játszódott le. Mikor a lövéseket meghallottuk, azonnal az ablakhoz rohantunk, azonban segíteni már nem lehetett: a bandita előre szegzett revolverrel már az ablakfélfánál állott.

— Ha nem nyitjátok ki az ablakot, lövök!

— A lereteszelt ajtókat felnyitottuk, mire a bandita bejött a szobába.

— Pénzt adjatok, vagy meghaltok!

— Rémlütemben félholtra válva mutattam a szekrény felé. A bandita felfeszítette a szekrényajtót, de csak 3500 lejt talált és többet követelt. Azonban nem volt több a házban, mert csak azt tartottuk otthon, ami feltétlenül kellett a lakást és kifosztotta a halottakat. Hogy Volbert tanító és Zeiber pénztáros tárcájában mennyi pénz volt, nem lehet tudni.

Erdekes, hogy a bandita a nagy sietségben a bankjegyeket rendetlenül gyömöszölte a zsebébe és a bankók közül menekülés közben csomónyit kihullatott. Ma a csendőrség végig kutatták a területet, melyen Balan a menekülés éjszakáján Kolf Rózával áthaladt s minden százlépcsőre talált egy pénzdarábot. A 3500 lejből mintegy ezer lejt így elpotyogtatta a haramia.

Kolf Róza elmondja, hogyan rabolta el a bandita

Az egyik sarokban hangtalanul zokog Kolf Róza, a fürdőtulajdonos 14 éves húga, akit tudvalevőleg a rablógyilkosságok végrehajítása után Balan magával hurcolt. A csónak, intelligens leánya még most is magánkiül van a rémülettől, ámbar a veszedelem pillanataiban sok lélekjelenlétről tett tanúságot. Kérdésünkre részletesen elbeszéli a véres éjszaka történetét:

— Mikor Balan meggyőződött arról, hogy mind a három áldozata meghalt, ráparancsolt, hogy menjek vele. Azt mondotta, hogy meg akarja mosni sérült kezét és az én lábamat, melyet szintén megsebesített a bandita egyik golyója. Mikor a tőhöz értünk, mely körülbelül 100 méternyire fekszik a fürdőépülettől, Balan rámkiabált, hogy menjek előre. Eszeveszett félelem szállott meg, mert tisztában voltam azzal, hogy a banditának mi a terve, engem is el akar tenni láb alól, mint aki tudja, hogy merre vette utját. Elhatároztam, hogy menekülni próbálok. Hirtelen előrohantam és fejest ugrottam a vízbe. A part mentén meghúzódtam, s ameddig kibírtam lélegzet nélkül, a víz alatt maradtam. Mikor felűttem a fejemet, a bandita vérbenforgó szemekkel hajolt előre, s le akart ereszkedni a parton, azonban sérült keze megakadályozta ebben.

— Azonnal gyere ki, ha kedves az életed! — Szörnyű rémületben sirva fakadtam, majd újból lebuktam a víz alá s uszva próbáltam elmenekülni. Az ijedelem azonban elvette erőmet, s alig tettem néhány karcsapást, kénytelen voltam ismét a felszínre jönni. Balan ott állott a parton, de már revolvért tartott a kezében.

— Ha azonnal ide nem jössz, lövök és a halál fia vagy!

— Ellenállásról nem lehetett szó. Kimásztam és a bandita előtt megindultam a mezei utakon. Mintegy hét kilométert tettünk meg, amikor egy majorhoz értünk. Sebesült lábam nem bírta már tovább. Összerogytam. A bandita egy pillanatig gondolkodott, majd így szólt:

— Itthagylak, de ha be mersz menni a majorba és segítséget kérsz, megöllek téged is és a többieket is!

— Ezzel eltűnt az éj homályában. Mikor lépéseinek hangja már elhalt, a földön vonszolva magam, közelebb csusztam a majorhoz. Itt azonban majdnem utolért végzetem, mert a kutyák meghallották hangomat és megtámadtak. Erőm végső megfeszítésével fölmásztam egy fára, ahonnan néhány perc múlva a major tulajdonosa, egy pásztor, féláljultan szedett le. Csakhamar megjelentek a csendőrök is, akik

500 tüzer, gyalogos és csendőr üldözi a rablógyilkost

A bandita kézrekerítésére egyébként a hatóságok a legerélyesebb intézkedéseket fogantatottak s eddig hozzávetőlegesen

500 tüzer, gyalogos és csendőr-katona üldözi Balant.

aki ilyenképen nehezen csuszhat ki az igazságszolgáltatás kezei közül.

Szászvölkányból 150, Vledényből 50, Holbákból pedig 100 csendőr érkezett Feketehele lombra, mely a bandita elfogatására irányuló műveletek középpontja lett. Ehez a csendőrségi készültséghez csatlakozott a 8. gyalogezred fogarasi és nagyszebeni különítménye, valamint a 2. hegyi tüzezered több csapattal is. Teljes készültséggel vonul ki a bandita körülkerítésére a feketehalmi tüzörség, valamint a vadászegyesület is. A lakókat a hatóságok felfegyverezték. Élénk szerepet vállal a nyomozásban a brassói sziguranca is.

Egyébként ma megjelent Feketehelemben dr. Keller helyettes tisztii főorvos és dr. Tartler kórházi orvos, akik megejtették a hivatalos orvosi szemlét.

„Csak magyart és szászt gyilkolok.”

Lapzártakor telefonálják Feketehelemből: Csúpan mint kuriózumot közöljük, anélkül, hogy bármennyire is ki akarnók hangsúlyozni, hogy a rablógyilkos Balan szörnyű tettének elkövetése után, mikor Kolf Rózával menekülőben volt, a következőket mondotta:

„Csak magyart és szászt gyilkolok le!

— Azért én tudom, mi a becsület...”

A sovinizmus szólamai tehát eljutottak a bandita szívébe is. Nem tudjuk, mire jellemző ez inkább: a sovinizmus etikájára vagy a bandita erkölcsére?

Segélyjeleket fogtak fel több amerikai kikötőkben

Washington. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Több kikötőben Greater Rofordról segélyjeleket fogtak fel, Roford 75 mérföldnyire van Chalder-től, amelynek közelében hajók és vámnaszádok kutatnak. Most táviratoztak a dán kormányának, hogy a grönlandi dán hatóságok is kutassanak.

Bulgária nem követeli vissza elvesztett területeit!

— mondotta a bolgár külügyminiszter

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Budroff bolgár külügyminiszter ma igen érdekes nyilatkozatban vázolta Bulgária külügyi politikáját a Petit Parisien munkatársa előtt. Budroff mindenekelőtt Bulgária és Románia viszonyát vázolta és hangsúlyozta, hogy a két ország között békés és barátságos a viszony. Ennek főoka az, hogy Bulgária fölhangzott mindennemű reváns-szándékkal és semmit sem követel vissza Romániához csatolt területeiből, jóllehet azok Bulgária legértékesebb részei voltak.

Ezután Budroff hangsúlyozta, hogy az olasz-bulgár viszony is kitérő, ámbar a két államot nem kapcsolja speciális szerződés egymáshoz. A jugoszlávokkal való viszony már gyengébb, azonban nem Bulgárián múlik, hogy minden ellentét megszűnjön.

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban. Hirdetések vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda, vagy bizományossáink útján is feladhatók.

A * -gal jelzett hírek díjazás alá esnek.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavidualatának kiadása.

Előfizetési díjak Brassóban: egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej, egy évre 900 lej. Kézbesítési díj külön fizetendő. Előfizetési díjak vidékre: egy óra 100, negyedévre 270, félévre 520, egy évre 1000 lej. — Külföldre: negyedévre 420, félévre 820, egész évre 1600 lej.

Írói tárgyalás az Interparlamentáris Unió

Berlin. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Interparlamentáris Unió elnökségéhez eddig 56 politikus megjelenését jelentették be. Az ülésezések kedden délután kezdődtek meg. Leghamarabb a leszerelési, gyarmatiügyi és kisebbségi (etnikai) bizottságok ültek össze. A leszerelési bizottság elhatározta, hogy egy albizottságot küld ki a Kellog-paktum, a biztonsi és egyéb kérdések megvizsgálására. A kisebbségi bizottság szerdán délután hozza nyilvánosságra határozatát.

Belgium is sürgeti a Rajna-vidék kiűrését

A francia sajtó Stresemann sikerét látja Vandervelde nyilatkozatában

Páris. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Vandervelde belga miniszterelnök nyilatkozatot adott a párisi Soir-nak a Rajna-vidék megszállása kérdésében. Vandervelde kijelentette, hogy a megszállás teher Belgiumnak és sem jogilag, sem ténybelileg nem igazolható. Egyébként is akadály a békének, mert folytonos surlódásokat okoz, tehát föltétlenül meg kell szüntetni.

A francia sajtó élénken kommentálja Vandervelde nyilatkozatát és Stresemann sikerét látja a dologban. Most tűnik ki, — írják a francia lapok, — hogy mennyire helyénvaló volt a francia minisztertanácsnak egységes állásfoglalása a kérdésben, mielőtt a Kellog-paktum aláírása kerülne. Stresemann ügyes diplomáciai munkát végzett, s mindenképpen felkészülten akarja ezt a kényes kérdést a Kellog-paktum aláírása előtt szönyegre hozni.

— A román kormány új jegyzéke Magyarországhoz. Bukaresti munkatársunk jelenti: Elsőnek emlékeztünk meg arról, hogy a román kormány az optánsperrel kapcsolatban új jegyzéket intézett Magyarországhoz. Ma a Cuvantul is megírta, hogy a jegyzék elment s egyben hangsúlyozza, hogy Budapest azért nem felelt az átiratra, mert az optánsüveget újból a Népszövetség elé akarja vinni. A Cuvantul szerint a berlini interparlamentáris konferencia is foglalkozni fog a kérdéssel.

— Beszakadt a predeáli állomás tetőzete. Bukaresti munkatársunk telefonálja: Tegnap délután a 3442-es számú tehervonat utolsó három kocsija a predeáli állomáson leszaladt a sínekről és nekiment az állomási csarnok oszlopának. A karambol olyan erős volt, hogy a tetőzet jórésze beszakadt. Emberéletben nem esett kár.

— Garoflid averescanus földművelésügyi miniszter szenátor lesz. Bukaresti munkatársunk jelenti: A bukaresti gazdakamara augusztus 29-én szenátort választ. A kamara hivatalos jelöltje Garoflid, a kiváló tu és az averescanus kormány földművelésügyi minisztere. Amennyiben megválasztják, Averescu és Papacostea mellett ő lesz a harmadik néppárti tagja a parlamentnek.

Lei 159—
speciális svájci órák lerakata,
BUCUREȘTI I, Biv. MARA No. 8, a legjobb
nikkel zseborák, melyen leszállított áron 159—
éjért árusítja. 2 évi jóállás. Az órához ingyen
incom ezüstözött láncot szállít. A porlóért 25 lej
költséget számít fel. — 8 óra rendelésével 1 órást
ingyen szállít. — Mindenki, aki jó és olcsó
órát akar, forduljon még ma a lerakathoz:
LA CEASUL LONGINES
București I, B-dul Maria 8.
Szétküldés az egész országban
UTÁN VET MELLETT!

A vezérügynök tanulságos esete egy zugbiztosító intézettel

Elég volt a biztosítási csirkefogók garázdálkodásából! — Aki hozománybiztosítást ajánl, szó nélkül ki kell pofozni

Kolozsvár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Brassói Lapok számtalan esetben rámutatott azokra a tarthatatlan állapotokra, melyeket gombamódra elszaporodott zugbiztosítók idéztek elő.

Kolozsváron most egy olyan biztosítási botrány pattant ki, amely megérdemli, hogy részletesebben is ismertetessük. Az „Aurora” nevű biztosító üzemeltetői kerültek napfényre egy szenzációs tartalmú bűnvádi feljelentés formájában.

Egy vezérügynök esete az „Aurorával”

Mintegy három hónappal ezelőtt a Deák Ferenc utca egyik sarokházára hatalmas táblát raktak ki, a melyen ez állott: Aurora biztosító intézet. Alaptőke százezer lej. Közönségi intézet: Galac.

A nagy tábla dacára az Aurora biztosítóról nem is igen tudták, hogy létezik, amíg végre az ügyészséghez beadott bűnvádi feljelentés felhívta a figyelmet a zugbiztosító intézet eme legujabb hajtására.

A bűnvádi feljelentést Grünberger Ernő, a biztosító intézet három megyébe delegált vezérügynöke adta be azon a címen, hogy

az igazgatók zsaroltak és okiratot hamisítottak.

Grünberger előadja a feljelentésben, hogy három hónapig volt uton és hozomány valamint halál eseteire biztosításokat akvirált az ismert recipe szerint. A kötekeket pontosan jelentette a kolozsvári központnak, ahová az első pénzeket is beküldte. A központban azonban tudomást sem vettek működéséről és a kötvényeket hónapokon keresztül nem igazolták. Két héttel ezelőtt Szamosújvárra került, ahol a kliensek reklamáltak a kötvényeket. Miután ezeket csak a központ állíthatja ki elhárítani igyekezett magáról a felelősséget. A kliensek nem fogadták el a pardont,

és az ügynököket valósággal összeverték.

A szerencsétlen vezérügynök megtépzottan érkezett haza és itthon felelősségre vonta az igazgatókat a hallatlan hanyagság miatt. Az igazgatók ígéretet tettek, hogy mindent rendeznek. Miután azonban semmi sem történt és a becsapott kliensek újból szorongatott helyzetbe hozták a vezérügynököket, dr. Klein Miksa kolozsvári ügyvéd útján bűnvádi feljelentést tett az ügyészségnek a biztosító ellen.

Az intézet csak inkasszával de senkinek sem fizet.

A feljelentő a továbbiakban rámutat arra, hogy saját magának is és feleségének is volt egy hozomány biztosítása, amelyet a törvényes formák betartása mellett már négy hónappal ezelőtt ki kellett volna, hogy fizessenek, pénzt azonban mind a mai napig sem ő sem pedig a többi kliensek nem láttak. Az „Aurora” biztosító intézet több mint nyolc hónapja funkcionál a kolozsvári piacon és ezen idő alatt

nem fordult elő olyan eset, hogy bárkinek is kifizette volna a biztosítási díjat.

Azt a rendszert vezették be, hogyha bekövetkezik a kifizetés terminusa, bejelentik a klienseknek, hogy még néhány részletet kell megfizetnie és ezek az újabb részletek rendszerint 40—50 ezer lej körül variálódtak. Sokkal gyakrabban előfordult azonban az is, hogy a feleket tendenciából nem értesítik a fizetési határidő lejártáról és így amidőn kifizetésre került a sor, azzal utasították el az igényt, hogy a biztosított fél nem tartotta be a szerződésben lefektetett „szigorú” feltételeket.

Ezenkívül a legsúlyosabb vádak azokat sorakoztatja fel Grünberger a biztosító ellen, amely közül talán az a bejelentés a legérdekesebb, hogy

Galacban nem is létezik Aurora biztosító intézet és a kolozsvári zugbiztosító nem is folytat levelezést az állítólagos központtal.

Ilyenformán tehát nagyon valószínűtlen az is, hogy a biztosító intézetnek valóban megvolna az az alap-tőkéje, amelyet tábláján és a kötvényeken hirdet.

Csalásnak minősíti a feljelentő azt is, hogy

a kötvényeken nem a tulajdonképpeni igazgatók aláírása szerepel, hanem egy fiktív név, egy olyan személy, akinek eddig a hírt sem hallották és még csak a színét sem látták a biztosító intézetnél.

Terrorizálják a vezérügynököket

Két nappal ezelőtt történt, hogy az igazgatóság megtette az első lépést a bűnvádi feljelentés elleni védekezésre. Brota Joan és H. Gortiu nevű igazgatói a biztosító intézetnek autóján felkeresték lakását —

vezérügynököket, aki egyébként már egy héttel ezelőtt kilépett a biztosító intézet kötelékéből és felhívották, hogy jöjjen velük az irodába bizonyos dolgokra beszámolni. Grünberger azonban szabadkozott és kijelentette, hogy ő mindennel elszámolt.

Az igazgatók egy váratlan pillanatban lefogták a kézzel lábbal védekező fiatalembert, az autót a tiszokolták és elvitték a rendőrségre, ahol azonnali letartóztatását kérték.

Presszionálták Grünbergert, hogy amennyiben visszavonja bűnvádi feljelentését úgy elállnak attól, hogy lecsukassák. A rendőrségen a letartóztatás jogcímét is megkérdezték, mire az igazgatók kijelentették, hogy néhány kitöltetlen kitanácsot megtartott magának, amelyet adott esetben visszaélésekre használhat fel. Grünberger hajlandónak mutatkozott azonnal átadni a két teljesen értéktelen blokkönyvet és miután ez megtörtént, azonnal elbocsátották a rendőrségről.

Grünberger súlyos testi sértés (az autóban lezsidózták és alaposan megverték a biztosítási igazgatók) és személyes szabadságának megsértése címen bűnvádi eljárást tett ellenük az ügyészségen és a rendőrségen.

Az Aurora biztosító káprázatosan izgató története rendkívül érdeklődést keltett Kolozsváron anél is inkább, mert az intézet a bűnvádi eljárás megindításával sokat fog még hallatni magáról, egyben pedig lerántja a leplet a zugbiztosítók lelketlen üzérkedéseiről és azok boszorkánykonyhájáról. Ellenük ezidőszent csak egy védekezést ajánlhatunk: Ha valaki hozománybiztosítással jön, azt szó nélkül ki kell pofozni.

* Eljegyzés. Lóvi Micikét eljegyezte Halmos Zsigmond, Oradea. (Mindenki külön értesítés helyett.)

— Nem adnak ki több autóbussz-koncessziót. Bukarestből jelentik: A közlekedésügyi minisztérium határozata értelmében a posta vezérigazgatósága úgy döntött, hogy ezentul nem ad ki semmiféle személy vagy teherszállításra koncessziót autóbusszok vagy autókamionok részére. Az új koncessziók kiadása csak a kérdés törvényes rendezése után kezdődik.

† Nurmi szeptemberben Budapesten versenyez. Budapestről jelentik: A finn sodafutó, Nurmi, szeptember havában középeurópai túrára indul, melynek során Budapesten is starthoz áll a 10.000 méteres távon. A magyar atlétikai szövetség egy stafétát fog felállítani ellene.

— Elhalasztották Boris Stefanov pörének tárgyalását. Bukaresti munkatársunk jelenti: Boris Stefanovnak, az ismert kommunista vezérnek semmitőszéki végtárgyalása, melynek tegnap kellett volna megkezdődni, elmaradt. Ismeretes, hogy a hadbírósg Boris Stefanovot életfogytiglani kényszermunkára ítélte. A Semmitőszék szeptember 24-re tüzte ki az új határnapot.

— Haldane lord volt angol hadügyminiszter meghalt. Londonból jelentik: Haldane lord, volt hadügyminiszter, aki a Macdonald-kormányban lordkancelár volt, s aki annak idején mint németbarát politikus Anglia és Németország viszonyának megjavítása végett Berlinben sokat tárgyalt Vilmos császárral, meghalt.

— A borbély munkások folyó hó 27-én este 8 és fél órakor tartják gyűlésüket a vasárnapi munkaszünet megvédéséért, az Erzsébet-u. 24. szám alatt Munkás-Otthonban, melyre ezuton hívja meg az összes borbélymunkásokat a vezetőség.

— Csernátalu megkezdheti a vízvezetési munkálatokat. Bukaresti tudósítónk telefonálja: A legfelsőbb műszaki tanács tegnap tárgyalta Csernátalu braszomegyei község kérését a községi vízvezeték bevezetése ügyében. A tanács döntött a kérdésben s megengedték Csernátalunak a vízvezetési munkálatok megkezdését.

* Egy jó tanács. Vérszegényeknek, sápkórúknak és bármely betegség által legyengült egyéneknek ajánlatos egy kúra „HEMOFER” készítménnyel, mely egy 30 év óta kipróbált kellemes ízű, nem drága gyógyszer, egy nagy üveg ára 110 lej. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban. Ha nem volna kapható, kérje direkt Dr. Al. Iteanu gyógyszerértárából București, Calea Victoriei 82.

Tüdőbetegek kérjenek ismertető
füzetet Oláh Károly plébános által feltalált csodahatású Antiphysin államilag engedélyezett tüdőbetegek elleni gyógyszerről. Füzetet bárkinek díjmentesen küld az egyedüli készítő:
OSVÁTH gyógyszerár TG.-MURE

A mezőbodonai véres éjszaka hősei a bíróság előtt

Marosvásárhely. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A marosvásárhelyi törvényszék ma tárgyalta a hagymásbodonai rablógyilkosság tettesének büntnyét.

A közönség amely zsufolásig megtöltötte a termet izgatottan figyelte a vádlottakat, akik ünneplő ruhában öltözve jelentek meg a tárgyaláson.

A vádirat Nagy Béla és Görgényi József hagymásbodonai legényeket rablási szándékból elküvetett előre megfontolt kettős gyilkossággal, Andrási Józsefet, Görgényi édesanyját pedig bűnpártolással és orgazdasággal vádolja.

Nagy Béla, aki délceg, huszonöt éves, csinos legény, valamiképpen részletesen elmondja a gyilkosságot.

Május 22-én este a hagymásbodonai korezmában mulatott Voda György mezőbándi perceptor, Dembeanu Demeter és apósa: Nagy Sándor. Ő is a korezmában volt, az urak elhívták, pálinkával, borral kínálták s együtt mulattak, cigányzene mellett. Az urak késő elmentek és ő is hazaindult.

Amikor a barátom, Görgényi József lakása előtt mentem el, láttam, hogy bent világosság van. Kíváncsi voltam, miért ég a lámpa és bementem. Görgényi apja, Andrási fogadott, akinek elbeszéltem, hogy együtt mulattam az urakkal. Andrási azt mondta erre, hogy azoknál az uraknál sok pénz van, jó volna megszerezni. Enn erre felköltöttem Görgényit és elindultunk az éjszakában.

A két jóbarát elébe vágott a Marosvásárhelyre grafog igyekvő embereknek, megbújtak egy bokorban, s amikor elhaladtak előttük, Nagy Béla hátulról egy hatalmas fadoronggal, melyet a vasúti őrházától hoztak magukkal, fejbévágta az erejéről híres Vodát, aki összeesett. Görgényi pedig az öreg Nagy Sándort és nejét támogatta meg. Amikor Voda felakart tápáskodni a földről, Görgényi odarohant és három ütessel szétverte a szerencsétlen ember fejét. Aztán elvették a pénzt, 18600 lejt és elmenekültek. Az áldozatok közül Voda és Nagy Sándor még ott az országúton meghaltak s egyedül Dembeanu maradt életben. A gyilkosok azután otthon kimosták véres ruhájukat, megosztottak a pénzen, amelyet Andrási házában padlásán helyeztek el.

Nagy Béla vallomása után Görgényit hallgatták ki, aki igyekszik mindent Nagy Bélára kenni. Andrási, a fűdőzéses, munkaképtelen ember, szintén tagad. A szembesítésnél a vádlottak dühtől villogó szemmel nézték egymást és megmarta tak előbbi vallomásuk mellett.

Közben folyton szitkozódtak.

Időközben a valószínűleg csak későn este kerül sor.

Véresre verték a csendőrök egy temesvári kereskedőt. Temesvári tudósítónk telefonálja: A város szélén Rosengärtner Vilmos vásári kereskedő valami fuvarügy miatt összeesett egy másik kereskedővel. A veszekedésre egy csendőrmeseter is előjött és mindkét kereskedőt elverte. Nagy tömeg gyűlt össze, s egy Husztek Kató nevű nő kritizálta merte az őrmester működését, mire az elővette a revolvert, többször a levegőbe lőtt, majd a leány lába elé, aztán a tömeg felé fordította a revolvert és mindenkit hazazavart. Rosengärtner uira véresre verte majd bekísérte a csendőrségre, ahol cipőit lehuzatta és a csendőrökkel uira véresre verette a lábát. Órák múlva engedték csak szabadon. A kereskedő orvosi látelést vetetett fel sebeiről és feljelentést tett az inzultus miatt.

Hogyan nevelünk életbátor embereket? E címen tartja Rothwein Elly, a jeles bécsi pedagógus utolsó nyilvános előadását f. hó 23-án, csütörtökön este fél kilenc órai kezdettel a Gewerbeverein nagytermében. Előadásában az individualpszichológiai nevelési mód pozitív utmutatásait fogja az előadónó kifejteni gyakorlati példákkal kapcsolatban. Az individualpszichológiai egyesület eddigi teljesítményeiről ítélve előreláthatólag nagyszámú közönség fogja az előadást végighallgatni. Belpó díj nincs.

Boguljubov vezetett Kissingenben A kissingeni alkverseny kilencedik fordulójában Capablanca verte Boguljubovot, Euwe Miestest. Az állások a következőkép alakultak ki: Boguljubov 6 és fél pont, Capablanca, Euwe 6, Tartakower, Niemzovics, Spielmann, Rubinstein, Marsall 4 és fél, Réti 4, Tarrasch 3, Mjeses 2 és fél pont.

Új sanatórium a Fellegváron. Dr. Dorgari sebész a Fellegváron (Kőbánya u.) modernül berendezett sanatóriumot nyitott.

Balata-kötelek és szijak, eredeti Dick-félek, legjobbak mindennemű erőátvitelre. Díjtalan felvilágosítást nyújt Kamarvt és Méder. Brassó—Temesvár.

Köszönetnyilvánítás. Ezúton mondunk köszönetet a Bótfalu-i Cukorgár tisztviselő karának a Bótfalu-i 1. és 2. cukorgári tisztviselő elhunvta alkalmából koszorúmegváltás címén jótékony célra összegyűjtött és hozzájárult 3350 lej összegért. A Cherra Kadischa elnöksége.

LEGUJABB

Forradalmi újításokat tartalmaz az új csehszlovák büntetőtörvénykönyv tervezete

Prága. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A csehszlovák most folyik az új büntetőtörvénykönyv összeállítás. Az elkészült tervezetből közöljük a következő paragrafusokat, amelyek forradalmi jellegű újításokat hoznak be az európai törvénykezés eddigi szellemébe.

A tervezet megengedi a gyógyíthatatlan betegek megölését.

A gyógyíthatatlant bárki megölheti két orvos ilyenértelmű szakvéleménye alapján. Kivételesen egy orvos véleménye is elegendő.

ebben az esetben azonban utólag elrendelik a törvényszéki boncolást. A tervezet felfüggeszti az öngyilkossági bűnrészességre vonatkozó büntető paragrafust. Nem büntetendők azok, akik méreggel vagy egyébbel elősegítik az öngyilkosságot.

A háromgyermekes anya jogosult negyedik magzatát elhajtani

A magzatelhajtásra akkor is joga van az anyának, ha a gyermekáldás kedvezőtlenül befolyásolná a család gazdasági helyzetét.

Két miniszter körül forog már a többmilliárdos petroleum-panama

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A több milliárdos petroleumpanama körüli visszaélések csatája tovább zajlik Bukarestben.

A Dreptatea folytatja a leleplezési hadjáratot, s ez a leleplezés most már világosan a közlekedésügyi miniszterre irányul, akinek prefektus-össze aktív részese a panamának.

A Dreptatea okmányokkal bizonyítja, hogy a közlekedésügyi miniszter igenis tudott az egész dologról.

sőt arra is megvolt benne minden jószándék, hogy miniszteri hatalmát és befolyását az el-tussolásra használja fel. Egy levelet közöl a Dreptatea állítása igazolására, egy beszédes levelet, amit a miniszter írt a letartóztatott Irimescu-Gandesti liberális képviselőnek. A levél tartalma rövid, de annál többet mondó:

„Ne félj, mindent rendbe hozok!”

A nemzeti parasztpárt hivatalos lapja megállapítja, hogy erről a súlyosan kompromittáló levélről tudomással bírtak a vizsgálatot vezető hatóságok is. Ott volt azok között az akták között, amelyek a vizsgálóbíró asztalán feküdtek. De csak volt, mert eltűntették onnan, alkalmasint ellopták, vagy ellopatták azok, akiknek az érdekükben állott.

Súlyos megtorló intézkedéseket követel a

Dreptatea azok ellen, akik a kipattant panama körül is visszaéléseket követtek el. Megállapítja, hogy lefényképezték a bűnügy összes aktáit, s így a vádpontokról a vádlottak szinte hamarabb értesültek, mint maga a vizsgálóbíró. Új vizsgálatra van most már szükség, amely arra is kiterjeszkedik, hogy kik követték el az aktalopásokat és a többi törvényteleniséget, mert bizonyos az, hogy mindazok érdekelve vannak a panamában, akik a bűnel-tussolására törekedtek.

A vizsgálat egyébként teljes diszkrecióval folyik tovább, s ha hinni lehet a hatóságok erélyességében, hamarosan sok letartóztatásra kerül sor. A vizsgálat adatai szerint a dâmbovici panama részesei érdekelve vannak a prahovai panamában is.

Legújabb jelentések szerint

Istrate Micescu, a kamara elnöke, a liberális párt egyik legtekintélyesebb tagja a tegnapi kihallgatások során szörnyű támadást intézett Stelian Popescu igazságügyminiszter ellen.

Azzal vádolta a minisztert, hogy politikát kevert a bűnügybe és szinte zsaroló magatartással kényszerítette egy a hatóságokat, mint a vádlottakat, hogy a bűnügy leterelődjék a rendes utról a politika ingoványos talajára.

Az összes ellenzéki lapok sürgős megtorló intézkedéseket követelnek.

Az összeesküvéssel vádolt diákok a kolozsvári hadbírótság előtt

Kolozsvár. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ismeretes, hogy néhány hónappal ezelőtt a sziguranca egy állítólagos nagy összeesküvésnek jött a nyomára, melynek résztvevői a magyarországi egyetemeken tanuló erdélyi magyar főiskolai hallgatók lettek volna. Az összeesküvéssel kapcsolatban a sziguranca több diákot letartóztatott, akiknek egyike Bányai György,

nem bírván elviselni a vidéki hatóságok borzalmas torturáit, a fogáiban megölte magát.

A kolozsvári hadbírótság ma délelőtt fél 12 óra kor kezdte meg a kémkedési és összeesküvésű per főtárgyalását Dan ezredes elnöklétével. A vádlottak padján Sillai István és Bányai Ferenc egyetemi hallgatók és Horváth Károly mechanikus foglalnak helyet. Az ügyész tisztelet Nicolau kapitány látja el. Az ügyvédek: dr. Dunca Jenő, dr. Bartha Ignác és Georgescu Mircea.

A formalitások után az ügyész felolvassa a vádiratot, mely a 200 oldalas szigurancai jegyzőkönyv után készült. A vádirat hangsúlyozza, hogy Magyarország óriási gondot fektet az erdélyi egyetemi hallgatók irredenta nevelésére. Érték ezeknek a tanulóknak óriási kedvezményeket ad. Az egyetemek kötelekén belül irredenta egyesületek működnek, melyek között a vezető szerepet a Székely Egyetem és Főiskolai Hallgatók Egyesülete játszik. Ezenkívül a Turul, a Boesckay és a Szent Imre egyesületek vezetnek az irredenta munkában. Az egyesületnek a vádlottakon kívül 82 erdélyi tagja van akiknek nevét a vádirat ki is.

Az ügyész szerint Sillai és Bányai 1926-ban a kolozsvári egyetemről mentek át a szegedi egyetemre mely az irredenta munka központja. Szegeden a Boesckay intézetben helyezték el őket tandíjmentesen majd beléptek a székely egyesületbe, ahol esküt tettek arra, hogy mindent megtesznek a közös szert célnak, Erdély visszaverzésének ügyében.

A diákegyesületek a vádirat szerint szoros öss-

szeköttetésben állanak a budapesti kémközponttal, melynek vezetője Tamási Béla százados. A vádlottak 1927. júniusában tértek vissza Erdélybe amikor is Tamásitól 5—5000 lejt kaptak azzal a megbízatással, hogy kitérjék a szilágymegyei és déskönyeki román katonai erőket.

A vádlottak, akiket teljesen tönkretett a vizsgálat barármizusa nyugodtan hallgatták végig az ügyész beszédét. A tárgyalás valószínűleg még holnap is tartani fog.

Bartha és Dunca védők a következőket mondták a Brassói Lapok munkatársának:

A vád egészen naiv, de mindenesetre szenzációsan felépített koholmány.

Hiszen elég, ha arra mutatunk rá, hogy az ügyészség egy komoly főiskolát azzal gyanúsít, hogy tanítás helyett politikai és irredenta munkát végez. Különösen neveltséges a kémkedés vádjá. Hogyan is lehet elképzelni, hogy a vádlottak, akiknek intellektusa kétségen felül álló, a káplároktól és őrmesterektől reméltek volna katonai titkokat megtudni. A hadseregek stratégiai titkait nem altisztek őrzik. Reméljük, hogy a hadbírótság objektív lesz és az alsóbb hatóságok kínzásai után felmentő ítéletet fog hozni.

* Springer Mózes fogászati rendezését újból megkezdte Fekete-utca 40.

— Pestisjárvány. árvíz és sáskahad pusztít Kínában. Pekingből jelentik: A Mennyei Birodalomban felütötte fejét a rettegett keleti betegség a pestis. Hatvannégy mandzsuri faluban dühög a tüdőpestis, oly nagy mértékben, hogy csupán harmincan maradtak életben a hatvannégy falu lakól közül. De nemcsak a pestis szedi áldozatait, hanem az árvíz is, mely Sancsung tartomány egy részét elöntve ezer-negyszáz embert pusztított el. Bő aratása van a halálnak Kínában, s ráadásul most újabb éhínség elől áll mert hatalmas sáskarakok két tartomány ösvetését tönkretették.

SPORT

Az amszterdami bajnokságok hivatalos listája

Futball

Bajnok: Uruguay (Délamerika).

Hockey

Bajnok: Kanada.

Atlétika

100 méteres síkfutás: Williams (Kanada).
 200 méteres síkfutás: Williams (Kanada).
 Súlydobás: Kuck (Amerika).
 Magasugrás: King (Amerika).
 10.000 méteres síkfutás: Nurmi (Finnország).
 Kalapácsdobás: O'Callaghan (Írország).
 400 méteres gátfutás: Burghley lord (Anglia).
 Távolugrás: Hamm (Amerika).
 Diszkoszdobás: Houser (Amerika).
 800 méteres síkfutás: Lowe (Anglia).
 Rudugrás: Carr (Kanada).
 110 méteres gátfutás: Atkinson (Délafrika).
 Gerelydobás: Lundquist (Svédország).
 Hármassugrás: Oda (Japán).
 1500 méteres síkfutás: Larva (Finnország).
 400 méteres síkfutás: Barbuti (Amerika).
 5000 méteres síkfutás: Ritola (Finnország).
 5000 méteres akadályverseny: Loukola (Finnország).
 Dekatlon: Yrjölä (Finnország).
 Maratoni futás: El Quafi (Franciaország).
 Négyezer 100 méteres staféta: Amerika.
 Négyezer 400 méteres staféta: (Amerika).

Női versenyek

Diszkoszdobás: Konopacka (Lengyelország).
 100 méteres síkfutás: Robinson (Amerika).
 800 méteres síkfutás: Radtke (Németország).
 Négyezer 100 méteres staféta: Kanada.
 Magasugrás: Catherwood (Kanada).

Modern pentatlon

Thofelt (Svédország).

Birkózás

Légsúly: Leucht (Németország).
 Pehelysúly: Wäli (Eszterország).
 Könnyűsúly: Keresztes (Magyarország).
 Kisközépsúly: Kokkinen (Finnország).
 Nagyközépsúly: Musztafa Ibrahim (Egyiptom).
 Nehézsúly: Swenson (Svédország).

Vívás

Tőr csapatverseny: Olaszország.
 Épé csapat: Olaszország.
 Tőr egyéni: Gaudin (Franciaország).
 Épé egyéni: Gaudin (Franciaország).
 Női tőrvívás: Helene Mayer (Németország).
 Kard csapatverseny: Magyarország.
 Kard egyéni: Tersityánszky (Magyarország).

Kerékpár

Pályaversenyek

1000 m. időverseny: Falk Hansen (Dánia).
 1000 méteres flyerverseny: Beaufrand (Franciaország).
 4000 méteres üldözőverseny: Olaszország.
 2000 méteres tandemverseny: Hollandia.

Országúti versenyek

Egyéni: Hansen (Dánia).
 Csapat: Dánia.

Szabad birkózás

Légsúly: Mekkinen (Finnország).
 Pehelysúly: Morrison (USA).
 Könnyűsúly: Käpp (Eszterország).
 Kisközépsúly: Ki-Haavisto (Finnország).
 Nagyközépsúly: Kyburg (Svájc).
 Kisebbsúly: Sjöstedt (Svédország).
 Nehézsúly: Richhof (Svédország).

Lovasversenyek

Milytary egyéni: Pahut de Mortangnes (Hollandia).
 Díjugratás csapatverseny: Spanyolország.
 Díjugratás egyén: Ventura (Csehszlovákia).
 Idomítóverseny: De Kruij (Hollandia).

Uszás

100 méteres gyors: Weismüller (USA).
 400 méteres gyors: Zorilla (Argentina).
 1500 méteres gyors: Arne Borg (Svédország).
 200 méter mellúszás: Tsuruta (Japán).
 100 méter hátúszás: Kojac (USA).
 Múgrás: Desjardins (USA).
 Toronyugrás: Desjardins (USA).
 Négyezer 200 méter staféta: USA.

Női versenyek:

100 méter gyors: Osipo (USA).
 400 méter gyors: Martha Norelius (USA).
 200 méter mell: H. Schrader (Németország).
 200 méter hát: Braun (Hollandia).
 Múgrás: Helene Meang (USA).
 Toronyugrás: Dorothy Pinkston (USA).
 Négyezer 100 méteres staféta USA.

Vízipólo

Németország.

Vitorlázás:

8 méteres yachtok: Franciaország.
 6 méteres yachtok: Norvégia.
 Egyes: Svédország.

A Macabbi Brassóban játszik vasárnap

A brassói Ivria céltudatos felfelé törő utjának fontos állomására érkezik el vasárnap. A csapat, mely nemcsak Brassóban de a környék városában is jó nevet szerzett magának, vasárnap nagy ellenféllel veszi fel a küzdelmet. Sikertől lekötnie a bukaresti elsőosztályú liga egyik jóképességű csapatát, a Maccabít, melynek játékerőjét a BMTE ellen elért szép eredményei alapján ismerjük. Az Ivria, mely az elsőosztályú csapatok sorába küzdött fel magát, legerősebb felállításban lép pályára, s a jelek szerint élvezetes, erős küzdelemre van kilátás.

MAGYAR ISKOLAK ÜGYEI

A marosvásárhelyi román. kath. főgimnáziumban az összes tanulók beírása az 1928-29. tanévre szept. 1-3 napjain lesz. Az intézet régi növendékei, akik vidéken laknak, felvételüket egy levelezőlapra kérhetik szept. 3-ig, de nem kötelesek személyesen megjelenni a beíráshoz. Az először beíratkozó növendékek az igazgatóságnál kaphatják felvételi kérelmüket felvételüket ugyancsak szept. 3-ig s kérelmükhöz a következő okmányokat kell csatolni: 1. az I. osztályba beíratkozók — ha felekezeti iskolában tanultak — a revizorátustól is láttamozott el. isk. bizonyítványt, a többi osztályokba beíratkozó, más középiskolából jövő tanulók az inspektorátustól láttamozott anyakönyvi másolatot. 2. Születési anyakönyvi kivonat. 3. Keresztlevelet. 4. Állampolgársági bizonyítványt. 5. Ujraoltási bizonyítványt. és 6. egy enyveshátú fényképet. Az I. osztályba felvehető a 11 évet betöltött fiúk, akik az elemi IV. osztályát sikerrel végezték. A 10-12 év közöttieknek engedélyt az igazgató adhat. Valamennyi osztályba csak magyar anyanyelvű tanuló iratkozhat be. A javítóvizsgák ezeken a napokon lesznek: szept. 12-én valamennyi II. és III. o., 13-án az I. II. helybeliek és IV. o. valamennyien, 14-én V. VI. o. helybeliek, 21-én I. II. V. VI. o. vidékiek. Szept. 15-én a III. IV. és hetedik o. összefoglaló vizsgája a nemzeti tárgyakból és a különbözeti vizsgák polg. iskolát végzettek részére. Az V. o. felvételi vizsga 18-án kezdődik. A baccalauratusi vizsgák szept. 25- okt. 10 között lesznek. Valamennyi vizsgára szept. 3-ig lehet jelentkezni személyesen vagy írásban. A baccalauratusi vizsgára jelentkezők a kérvényhez születési anyakönyvi kivonatot és egy

Torna.

Hatos csapatverseny: Svájc.
 Egyéni összetett verseny: Vuniez (Svájc).
 Összetett női csapatverseny: Hollandia.

Evezés:

Skiff: Ausztrália (Pearce).
 Dublo: USA (Ilvay—Costello).
 Pair oar kormányos nélkül: Németország.
 Pair oar kormányossal: Svájc.
 Négyvezős kormányos nélkül: Anglia.
 Négyvezős kormányossal: Olaszország.
 Nyolcas: USA.

Ökölvívás

Légsúly bajnok: Kocsis Antal (Magyarország).
 Bantamsúly bajnok: Tamagnini (Olaszország).
 Pehelysúly bajnok: Van Kalveren (Hollandia).
 Könnyűsúly bajnok: Orlandi (Olaszország).
 Középsúly bajnok: Morgan (Ujzeland).
 Welter súly bajnok: Avendano (Argentina).
 Kisebbsúly bajnok: Toscani (Olaszország).
 Nehézsúly bajnok: Rodriguez (Argentina).

Marosvásárhely bajnokcsapata két mérkőzést játszik Brassóban

A brassói MTE és az Olympia szombat és vasárnapra lekötötték a marosvásárhelyi sportkerület legerősebb csapatát, a bajnokcsapatot. A Mures SC., mely különösen a tavaszi szezonban mutatott nagy formát, a nyári szünet után ismét teljes erőben áll a vásárhelyi csapatok élén, s így a brassói közönség nagy érdeklődéssel néz a szombati és vasárnapi mérkőzések elé. A Mures szombaton a BMTE ellen játszik vasárnap az Olympia ellen. Mindkét mérkőzés az Olympia sportpályán lesz.

fényképet mellékelnek azok kivételével, akik juniorban már beadták okmányukat. A vizsgázók végleges beírása mindig a vizsga eredményének kihirdetése napján történik. A tan- és fenntartási díj ugyanaz, mint a múlt évben. A gimnáziummal kapcsolatos fiúnevelőben az évi ellátási díj 8000 lej. A fiúnevelő intézetbe korlátolt számban lehet még jelentkezni. Az ünnepélyes Veni Sancte szept. 23-án és a tanítás kezdete 24-én lesz.

Beíratások a nagyváradi orth. zsidó fiú és leány gimnáziumokban. Az oradeai orth. zsidó hitközség polgári fiú és leányiskolái az új középiskolai törvény értelmében gimnáziumokká alakultak át. Ez intézetekben a jövő tanévre szóló beíratások szeptember hó 2, 3-án és 4-én lesznek. Az újonnan jelentkezők kötelesek iskolai, születési és újraoltási bizonyítványaikat bemutatni. A vidéki tanulók elhelyezésében az igazgatóság a lemesszebb menő módon segítségére lesz a szülőknek. A fiú iskola tanulmányi felkészülését a javító a pótvizsgálatok szept. hó 6-án a harmadik osztályt végzett tanulók összefoglaló szóbeli vizsgálatára a román nemzeti tárgyakból 11-én, a rendes tanítás 25-én veszi kezdetét.

Óriási lerakal Gramofon

Hanglemez és Kerékpárokban

„COMERCIA” géposztálya

Brassó, Tehennac 4. — Kérjen árjegyzéket.

Csak rövid ideig, a mostani nagy gazdasági krízis miatt.

Lei 165 egy zsebóra aranyozott láncsal

vagy egy asztali C. F. R. védjegyű ébresztő óra

mind ettől valódi svájci gyártmány, 2 éves írásbeli garanciával. Ezenkívül minden órához 60 db. ajándéktárgy. Nagy meglepetés.

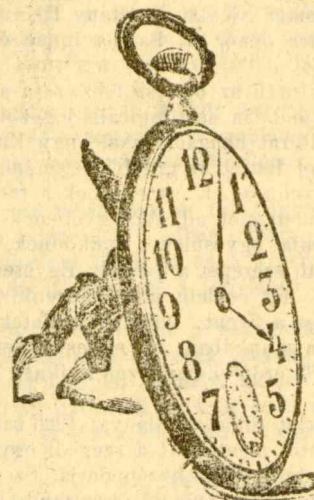
2 óra vételnél ezen a 120 ajándéktárgyon kívül, egy „GILETTE” valódi amerikai borotva készletet küldünk, 2 pengével. Viszont 3 óra vételnél, 180 ajándéktárgyon kívül egy negyedik órát adunk ingyen, szintén 2 éves garanciával. Szétküldésért és csomagolási költségekért 35 lej vesztünk csomagonként.

Meg nem felelés esetén visszavesszük az árut és visszatérítjük az árat.

Mivel csak kisebb készlettel rendelkezünk, kérjük az érdeklődőket, hogy rendeléseiket minél előbb feladni szíveskedjenek.

Forduljon teljes bizalommal: COMPANIA ELVEȚIANA-ROMANA

București, I. Strada Brâncoveanu No. 10. címre.

KÖZGAZDASÁG

5 milliárd 261 millió lej a költségvetési deficit

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítója.) A Dimineata ma reggeli száma hosszasan foglalkozik az ország pénzügyi helyzetével s többek között adatszerűleg bizonyítja

az államkincstárnak a költségvetés kapcsán eddig 5 milliárd és 261 millió lej deficitje van.

A kincstár júniusban 2635 millió, július-

ban 2201 millió lejt inkasszált összesen, míg az év első hét hónapján 16 milliárd 549 millió lej volt az államkassza bevétele.

ami öt és negyed milliárddal kevesebb az előirányzott összegnél.

Ezt a hatalmas hiányt az általános gazdasági krízis okozza, melyet Bratianu Vintila még a legkiméletlenebb adóbehajtási módszerrel sem tud hatástalanná tenni.

Előkészületek a székelyudvarhelyi gazdasági és háziipari kiállításra

Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület á. tal. szeptember hó 8—16-ig rendezendő gazdasági és háziipari kiállítás és vásár ideje már nagyon közeli. Erre való tekintettel az egyesület igazgatótanácsa f. hó 14-én, Sz. Szakáts Péter elnök vezetésével tartott ülésében, megtette mindazokat az intézkedéseket, amelyek a kiállítás ügyével kapcsolatosak. Helyiségül már korábban megnyerte a ref. kollégium tornacsarnokát és hátsó udvarát. Ezuttal megalakította a rendező és bíráló bizottságokat és a kiállítás ideje alatt tartandó előadások és mulatságok sorrendjét. A fejezőverseny és a talajmívelő eszközök munkában való bemutatásának idejét.

Amint már régebben közöltetett, a kiállítás a következő csoportokra oszlik:

I. csoport. a) Gazdasági termények. b) Kertészeti termények. c) Gyümölcsök. d) Mindenféle konservek, befőttek, izek stb. gyümölcsből, zöldségből: gyümölcsborok s más szeszitalok gyümölcsből.

II. Csoport. a) Az állattartás köréből származó termékek, mint mindenféle tejtermékek tehén-, juhtejéből. b) Gyapjú nyersen és mosva. Kecsketejéből. c) A méhészet köréből lépes- és csorgatott méz, mélep, viasz, mézsör és egyéb szeszes italok mézből. Beküldendő mennyiségek az I. és II. csoport tárgyköréből: Gabonafélékből legkevesebb 5 kg. küldendő, zsákoskában. Bemutathatók szalmáson, gyökereken, vagy anélkül is. Kerti magvakból a beküldendő mennyiség 10 gr.—10 dk.-ig. Gyökvényekből 4—5 db., dinnyéből szintén, tökből 1—2 db. guzsból 1—1 kg. küldendő. Konzervekből, befőttekből, izekből fél—1 ltr., italféllekből egy butelia. Minden tárgy felirással látandó el.

III. csoport. a) Mindenféle házi szárnyas haszonállatok. b) Galambok. c) Egyéb apró állatok. Kiállítandó egy-egy törzs.

IV. csoport. Házi és népiipari cikkek: Házilag fonalak kenderből, lenből, gyapjuból, kecsketejéből; mindenféle házilag készített szőtemények kender, len, pamut (fejtő) és gyapjú fonalakból, himmek, horgolások, kötött és vert csipkék stb. Selyem borbély és egyéb díszmunkák bármilyen anyagból. A faipar köréből mindenféle készítmények, mint asztalok és egyéb székér alkatrészek, eke gerendék, eke taligák, boronák, osztóváták, fonó- és szövő kerekek, vetőszekék, tekerő levelek, zsindelyek stb.; kádár ipari cikkek, kosár áruk stb.; kő- és agyagipari készítmények. Kiállíthatók tetszés szerinti darabok.

V. csoport. a) Mindenféle talajmívelő fogatos eszközök, lejtős talajon használhatók is; vetőgépek, műtrágyaszórók, szelelő rosták és triőrök munkában való bemutatásra gyáraitól, s gazdáktól, általuk már

kipróbált és ajánlható szerkezetek. b) Tejgazdasági és méhészeti gépek és eszközök, kaptárak. c) Műtrágyák és növények védelmi szerek.

Kiállíthatók tetszés szerint darabok és mennyiségek.

A fejezőverseny szeptember 11-én (kedden) délután; a talajmívelő eszközök munkában való bemutatása pedig ugyanaz nap délután fog megejtetni, szakelőadásokkal kapcsolatban.

A kiállítás minden csoportjára s a fejezőversenyre a bejelentési határidő folyó hó augusztus 25-ike. Bejelentő lapok a községi bíró uraknál és lelkes uraknál kaphatók, kívánatra azonban a gazdasági egyesület és posta fordultával megküldi.

Vegyenek részt minél többen ezen az érdekesnek ígérkező kiállításon, melynek révén a termények is értékesítésre találhatnak. A résztvevők pedig siesse- nek a bejelentéssel.

A monstre-panamák után a CFR óriási reorganizálási terveket röpit világgá

Bukarest. (A Brassói Lapok tudósítója.) A külföldi szakértők által felfedezett monstre-panamák után a CFR hatalmas újjáépítési és reorganizálási tervekkel szórakoztatja a közvéleményt, melyet a fantasztikus tervekkel vél kárpótolhatni az ellopott ezer millióért.

A CFR ma egy kommunikét ad közre, a melyben hangsúlyozza, hogy az államvasutak ügyei ugyancsak szomorúan állanak. Összesen nyolc milliárd lej kellene a szükséges reorganizálási munkák bevégzésére, s ha ez a pénz meglesz, a CFR teljes üzeme három év alatt egészen átszerveződik.

A vasutnak most 65 ezer vagonja van, ám- bár minimálisan 80 ezerre lenne szükség. Ezerrel feltétlenül emelni kell a lokomotivok számát is. A kommuniké végül kilátásba helyezi, hogy a 8 milliárd lej rövidesen rendelkezésre fog állni, s ebben az esetben a CFR összes vonatait megduplázzák.

Butorban Fischer neve márka

Mielőtt butorszükségletét beszé- Fischer Albert
rozni kívánná tekintse meg: butoráruháza
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 61

BÉBI

VAGY

AZ ELSŐ SZERELEM

REGENY. Irta: MARAI SANDOR.

(Copyright by Pantheon)

(19)

Behunytam a szemem, hogy erősebben tudjak gondolkodni. Most, amíg írom ezt, meg kell néha állnom, hogy világosabban tudjak gondolkodni. Egy-egy pillanatra néha úgy érzem, mintha derengene itt valami. Mintha itt volna a fájó pont: talán az igazság. Meg kellene fogni. Itt kellene valahogy utána menni. De nem bírok, nem tudok... nem tudok gondolkodni. Egy pillanatra úgy érzem, olyan egyszerű, csak ki kell mondani s mindjárt rendben lesz minden. A legegyszerűbb, talán egy szó csak. Itt van a nyelvemen, ahogy mondani szokták. Kívánczik, hogy mondjam ki. De nem bírom. Mint az álomban. A nyelvem tudja a szót, az agyam nem. Erőlködve keresem a szót, nem találom meg. De minden gondolatkor ide tér vissza. Itt van az akadály valahol, amit szeretné áttörni.

Ez a különös, kóválygó gondolkodás felizgat. Nincs gyakorlatom a gondolkodásban. S most, most minden erőmmel, minden idegimmal, minden képességgemmel gondolkodni akarok. Erzem, ha most elszalasztom, ezt a homályos nyomot, ha itt nem megyek tovább, akkor mindig sötétben maradok. Itt van az a alja, a forrása ennek a nyugtalanságnak. Ennek a türehtelen nyugtalanságnak. Ennek a méltatlan állapotnak. Mi lehet? Hol kezdjem el? Valószínűleg módszere van ennek is, a gondolkodásnak. Minden- nek módszere van. S én már nem tudok semmit.

Most úgy érzem az agyamat, mint egy szerkeze- tet, ami lassan, csikorogva, rozsdáit csikorgatva, végtelen lassan működni kezd. Évek óta nem éreztem ezt, ezt az öntudatát egy képességnak, hogy gondolkodni is tudok.

Ez a szerencsétlen azt mondta, hogy beteg vagyok. Ez igaz. Úgy látszik, csakugyan észrevenni rajtam. Más is észrevette már. Csendes betegség, nem ártok vele senkinek. Timár azt állítja, hogy „fertőző”. S a szemérmes ember elvonul vele. Nos, én is elvonultam. Csakugyan, el kellett utaznom. Kényeztet volt. Ennyi igaz.

Ő azt szeretné tudni, hogy „hol romlik el az ember?... Hol az a bizonyos pont?... De hiszen én is azt keresem. Én is azt a bizonyos pontot keresem. Erzem, hogy nem nagy dolog. Talán csak egy mozdulat, vagy egy szó, amit hangosan el kellene kiáltanom s minden rendbejönne.

Igy, így szenvedek. Nem tudok más szót rá. Szenvetek.

Valahogy minden szó üres nekem. Néha az az érzésem, mintha a szavakból kihullott volna számomra minden tartalom. Amit a szájamon kiejtek: pléh. Nincs íze, nincs színe. Pléh, pléh. Üres szavak.

Mi tölti meg értelemmel a szavakat?

Most először érzem azt, hogy így nem lehet élni. Sorra kell vennem mindent. Valahol hibát csináltam; vagy én csináltam a hibát, vagy velem csináltak valamit. Ezzel tisztába kell jönni. Így igazán nem lehet élni az emberek között, ha a szavakat, a miket használók, üresek. Úgy érzem, nehéz megmagyaráznom ezt, de lassan, módszeresen kell eljárnom, mert különben mintha megfulladnék e teher alatt, — hogy elég, ha egyetlenegy ponton megtalálom a kapcsolatot a szavak tartalmával s rögtön az egész fűzér világítani kezd majd, mint ahogy ez a villamos kapcsolásnál történik. Csodálatos dolog a villamosság. A fizika-tanártól hallottam, hogy rejtélyét, igazi természetét még nem ismerjük, csak a hatásait. Vannak ilyen csodálatos dolgok. Nálam az összes lámpák mintha kialudtak volna. Talán csak be kell kapcsolnom az áramot.

Mostanában egészen idegennek érzem magam. Azt, aki vagyok. A koromat, a helyzetemet. Látom magam. — Olyan dolgokra gondolok, mint csak borzasztó régen, valamikor... már nem is emlékszem pontosan.

Valami kényszerűség az, ami arra hajt, hogy ne tegnapi és tegnapelőtti, hanem régi, nagyon régi, elfeledett dolgokra, személyekre gondoljak. Mintha mindent, ami az elmúlt tíz, húsz évben történt, elfeledtem volna. Egész sora a képeknek kihullott. S régi, valószínűtlen régi dolgok és személyek világosan lépnek előm. Ötven év előttről. Gyerekkoromból.

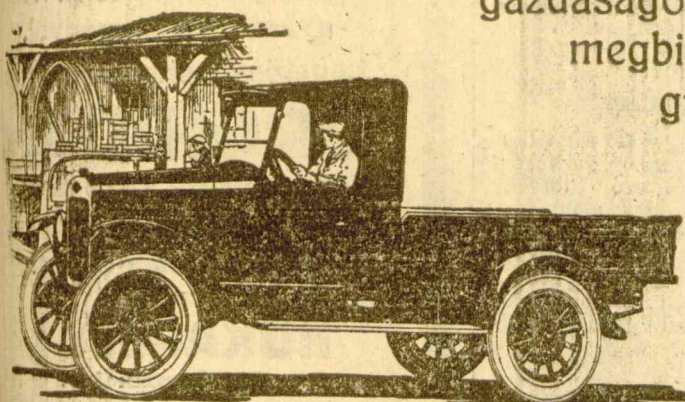
Ezek a képek jönnek és mennek. Nem bírok megfogni egyet se: élesek, világosak, de eltűnnek.

Timár azt mondta, hogy két orvosság van. Az egyik a szerelem. A másik az Isten. Megpróbáltam elindulni ezen a nyomon. De számomra nincs áram ebben a két szóban. Nem gyulladnak fel. Kimondhatom százszor, nem érzek, nem hallok semmit. Két szó: sze-re-lem. Is-ten. Fogalmak.

(Folytatása következik.)

International

gazdaságos,
megbízható,
gyors teher-
és autóbusz
gépek.

Karl Kugler & Co.
Brassó, Kapu-u. 69

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 6 lei. - Vastagabb betűvel 12 lei. - Állást keresőknek 25%o engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 60 lei

Ugyanazon szövegű apróhirdetés többszöri feladása esetén minden három fizetett megjelenés után egy ingyen-megjelenést adunk. **Hirdetési díjak előre fizetendők.** - Csak válaszbélyeggel felszerelt kérdézőkúdesekre válaszolunk.

Minden előfizetőnek, aki az előfizetési díjjal nincsen hátralékban, mindaddig, amíg előfizetése tart, **havonként egy tíz-szavas apróhirdetést teljesen ingyen közlünk** a Brassói Lapokban. Aki valamely hónapban az ingyen hirdetésre szóló jogát nem veszi igénybe, az a következő hónapokban az elmúlt hónapokra visszamenőleg ezt a jogát már elvesztette. Ezzel szemben azonban joga van minden előfizetőnek későbbi, ezután következő hónapokra szóló jogát előre igénybevenni, még pedig annyi hónapra, ahány hónapra az előfizetés időtartánylagosan előre befizette

Velei - eladás

Kecsek megveleire ecet kadakat vagy ecetgyár berendezést lehetőleg elszállításra. - Ajánlatot „Ecet” 7765 jellegre a kiadoba kerek. 7765

Valea-Crisului közsegenben 2 üzemképes, hímítővel ellátott szeszgyár birtokkal, erdővel, anyaggal, jó lakásokkal, vízó istállóval, szeszkeszlettel megtelelő biztosítottak ellenében kiadó vagy eladó. Értekezni lehet ugyanott Irimie Coveșanul. 7788

Kis asztalos gyalupad szerszámmal eladó. Horatsek, Malom-utca 9. sz. 12-2 órákor. E 2020

Keményfa hálószoba 15 ezer lejtől a „HYMEN”-nél, Sepsiszentgyörgyön. 7526/12

Eladó egy 50 HP. és egy 35 HP. „Overy” amerikai gyártmányu traktor, petroleum üzemű, mindenféle gazdasági célra, valamint malom és egyéb célra alkalmas. - Biztos garancia mellett, előnyös fizetési feltételekkel. - Ugyanott eladó egy jó üzemképes Ford autó. Amerika Bank Turda. 7185

Cséplőgépekhez legrovidebb időn belül szállít szalmazárzó és törekázó tengelyeket Toth Testvérek gépműhelye Brassó, Kereszt-utca 12. 7784

Haid-Trieuróket minden nagyságu velőgépet szállítunk. Kérjen meg ma egy lapon ajánlatot: „Saturus” Kereskedelmi Vállalat Sft. Gheorghe-Sepsiszentgyörgy. 7783

Allást nyerhet

Pincekezelésben teljes jártassággal bíró ügyes munkás azonnali belepésre felvétetik. Fizetési igényekkel felszerelt részletes ajánlatokat Kun Adalbert tanár ur Cluj, Str. Paris 36 továbbít. 7769

Régi biztosítótársaság megbízható, agilis, széleskörű ismeretséggel bíró üzletszerző főgynököket keres Csikszereda, Udvarhely, Fogaras székhely. Leveleket „Fix” és jutalek 15000” jellegre a kiadónivatalba. 778

Tanulóleányok jó családból felvétetnek a „Fedora” nőikalap üzletben Arvaház-utca 7. 7778

Ügyes minden szalácsnó jó bizonyítványokkal úri házhöz azonnala kerestetik. Cim 7771 sz. alatt a kiadóban.

Jól bevezetett fűszergyarmat és festék üzlettemhez tőkepénzes társat keresek, vagy esetleg eladnám. Ajánlatokat „Rentabilis” jellegre E 2009 sz. alatt a kiadoba kerek.

Megbízható, kaucióval rendelkező agilis pénzbeszedő-üzletszerzőket keres régi biztosítótársaság Brassó, Szentgyörgy, Fogaras, Udvarhely és Csikszeredában tíx és jutalekos alapon. Cimeket „Népbiztosítás 10000” jellegre a kiadónivatalba 7779

Mozigépészt, feltétlen szakembert jó bizonyítványokkal keresünk, hetenkint 2 előadás. Pontatlan, lelkiismeretlen egyéneket, valamint alkoholistákat nem alkalmazunk. Sajátkezűleg irt ajánlatok küldendők: Orient mozi, Covasna. 7781

Gyakorlott fehérnemű varró nő felvétetik Hosszu-utca 46. 7789

Allást keres

A gazdaság minden ágában tej feldolgozóshoz baromfi tenyésztéshez értő nyugdíjnélküli, volt állami tanító szolid igényekkel megfelelő állást keres Varga Zsigmond Oarda de Jos, Alba Iulia. 7760

Burgonyavételre megbízást elvállalok. - Cim 7786 sz. alatt a kiadóban.

Egy jó családból való leány házvezetőnő állást keres. A háztartás minden ágában jártas, izletesen főz. Magányos urhoz is elmegy vidékre. - Cim Szilasy Böske Satu Mare Str. Cuza Voda 5. 7187

Allást keres villanyszerelő segéd, becsületes, megbízható nem egy hétre hanem több időre. Bartha Árpád Alsó-Cacova 34, Braşov. 7631

Lakás

Kiadó lakrész, négy szoba, és mellékhelységek. Érdeklődők forduljanak Butonoiu tábornok urhoz Kóbánya-utca. 7777

Házát keresek a belváros közepében, 3 szoba konyha és mellékhelységekkel. Közvetítők kizárva. - Ajánlatokat kérem Schwecht Károly építőmester ural közölni (Fekete-u.) 7776

Bérbeadó éjjeli lakó berendezéssel ellátott feltételek mellett. Cim Nyeki Bistrija-Beszerce. 7754

Két nagyobb iskolás gyermek teljes ellátásra, fürdőszoba használatával felvétetik Tanulást ellenőrzik. Érdeklődni Kórház-utca 55 fél 1-től 2-ig. 7773

Borosneul-Mare (Nagyborosnyó) községben jud. Treiscaune Kónya Antalné tulajdonát képező pincehelyiség, mely 27 mtr. hosszú, vasbeton tetővel száraz, jókarban tartva, borpincének volt építve, kiadó. Értekezni, megállapodni fenti címmel 7761

Belvárosban 5 szoba konyhas lakás mellékhelyiséggel kiadó Peteu likörgyár. 7757

Kiadó egy nagy üzlethelység portállal, berendezett álmányokkal és kiszolgáló pultokkal, kezi raktárral együtt. Óbrassó Hosszu-utca 15 szám alatt Schütz V. Fiai. 7756/a

Uri házból 2 fiut vagy leányt teljes ellátásra elfogad Gidaly, Vár-u. 52. 7719

Három szobás ház mellékhelyiségekkel, villanyvilágítás, kert, azonnal kiadó. Cim E 2001 szám alatt a kiadóban

Uj villában két szoba, konyha kiadó, gyermektelen házaspárnak Cim E 2004 sz. alatt a kiadóban.

Csinosan butorozott utcai szoba kiadó, ugyanott jó koszt is kapható. Weissmihály-utca 3. sz. E 2018

Két szoba konyha butorozva szeptember 1-ére belvárosban kiadó. Cim E 2001 sz. alatt a kiadóban.

Kiadó különbejáratú egyszemélyes butorozott szoba. Raktárház-utca 19 E 2000

Vegyes

Legszebb modellek Cserépkályhákban, kérjük raktárunkat megnézni „Terracotta” Vasut-utca 3/a. 7678

Sonka, szalámi. Sonka kilója 84 Lei, l. szalámi kilója 180 Lei. Kapható Kleverkaus szalámigyár Brassó. - Nagyobb megrendeléseknél engedmény. Árjegyzéket kérésekre küldünk 3032

Nr. 6389-1928

Hirdetmény

Ezennel közhírré tesszük, hogy a Brassói Kérelmi Betegsegylező Pénztár gyógyszerárában üresedésben van egy segéd-gyógyszerészi állás.

A pályázók felkértenek, hogy a közhivatalnok alkalmaztatására vonatkozó szabályzat 7 §-a alapján felszerelt-kérvényeiket, közvetlenül nevezett Pénztárhoz nyújtsák be.

Csakis végzett és jó referenciákkal rendelkező gyógyszerészek vétetnek fel. Fizetés bruttó 9000 lej. Brassó, 1928 aug. 20.

Igazgató h. : Galter sk. 7775

Főorvos : Dr. Oancea sk.

Primăria Municipiului Braşov

Nr. 16816-1928

Árlejtési hirdetmény

Ezeennel közhírré tesszük, hogy f. é. szeptember 15-én d. e. 8 órákor a városi gazdasági hivatalban a nyilvános számvitelről szóló törvény 72-83 sz. cikkei alapján egy nyilvános ajánlattevő gyalas fog tartatni, a Lőportelep 4 számú alatti városi malom anyagának (tegla gerenda) lebontása és eladása céljából.

Az ajánlatokhoz 200 Lei bántópenz csatolandó. A közlelő feltételek a városi gazdasági hivatalban betekintheők. Braşov. la 14 August 1923.

Primar : Dr. Moga m. p. 7710

Secretar General : Socaciu m. p.

Olcsó és jó!

- LEI 24 1 m. jó és ellentálló sárga vászon
- LEI 27 1 m. sifon keményítetlen ellentálló, mosásnál nem romlik
- LEI 28 1 m. sárga vászon kitűnő minőségben
- LEI 33 1 m. zefir, garantáltan mosható, nagyon ajánlható
- LEI 34 1 méter jó lepedő vászon
- LEI 34 1 m. finom indián, fehérneműhöz, 90 cm. széles.
- LEI 35 1 m. elzászi kitűnő sifon, fehér, keményítetlen és csodaszépen mosható.
- LEI 38 1 méter francia cérna musella, 80 cm széles, garantált színekkel
- LEI 39 1 m. Perkal és karton, garantáltan mosható mintákkal
- LEI 42 1 m. legfinomabb indián, 100 cm. széles
- LEI 45 1 m. finom és különösen tartós sifon
- LEI 55 1 m. kreton, művészies mintákkal
- LEI 55 1 m. különösen finom, 80 cm széles Reuforcé, a cég specialitása.
- LEI 55 1 m. nyári rips-pichet, jobb minőségű
- LEI 75 1 m. legfinomabb opál és marchizet, fehérneműhöz, garantáltan mosható színekkel
- LEI 85 1 m. puplin, kitűnő minőségű, modern mintákkal ingeknek
- LEI 89 1 m. mosható puplin, 100 cm széles, garantált színekben
- LEI 90 1 m. praktikus lepedővászon, 160 cm széles, tartós
- LEI 95 1 m. marchizet, modern mintákkal, garantáltan színtálló, 100 cm. széles
- LEI 110 1 m. legfinomabb lepedővászon, 160 cm. széles.
- LEI 110 valódi holland vászon
- LEI 135 1 m. legfinomabb lepedővászon, 200 cm. széles
- LEI 155 1 m. legfinomabb lepedővászon, 220 cm. széles
- LEI 240 „Fresco” lenpuplin, legjobb minőségben, aljakhoz különösen ajánlható
- LEI 295 1 m. len-puplin, aljak részére, elsőrendű minőség, a háztartás specialitása
- LEI 325 1 m. valódi len-vászon, 200 cm. széles

francia, angol, belga, svájci vásznak és lenvásznak minden szélességben.

Vászonárak, selymek, harisnyák. Külön osztály férfi és női

angol szövetek, francia szövetek és modern szövetekből

a leghíresebb angol és francia gyárak készítményei.

Legelőnyösebben árusítja

ORGHIDAN alapított 1878-ban.

A Schroll vászonárak lerakata

Vidékre postán utánvét mellett szállítunk.

BUKAREST I.

Str. Pânzarii II.